

Derecskei Ifjúsági Stratégia

2021 - 2026

*Pályázat címe:
„Esély Derecskén”*

Készítette: Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár

Közreműködött: Erzsébet Ifjúsági Alap

**Derecske
2021**

A Derecskei Ifjúsági Stratégiát véleményezte:

- Derecske Város Önkormányzata Képviselő-testülete
- Derecskei Bocskai István Általános Iskola
- Derecske BUDO Ifjúsági, Sport és Szabadidős Egyesület
- Derecske Ifjúságáért Egyesület
- Derecskei Ifjúsági Önkormányzat
- Derecskei Labdarúgók Sportegyesülete

A Derecskei Ifjúsági Stratégiát Derecske Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 168/2022. (V. 26.) KT számú határozatával fogadta el.

Tartalom

I. Bevezetés	4
II. Az ifjúsági stratégia megalkotásának fontossága	5
Az ifjúsági tervezés szükségessége	5
Az ifjúsági stratégia megalkotását meghatározó főbb szemléletek:.....	6
III. Mi az ifjúsági stratégia?	8
Derecske Város Önkormányzatának tervezési dokumentuma, amely a hatályos jogszabályokra alapozva:	8
Az ifjúsági stratégia célja	8
Kinek és kikről szól az ifjúsági stratégia?	9
IV. Jogszabályi háttér	10
Jövőkép.....	11
V. Ifjúsági helyzetelemzés	12
Települési ifjúsági munka Derecskén.....	19
Önkormányzati koordináció	19
Információáramlás.....	19
Az ifjúság közösségi szinterei, ifjúsági programok és szolgáltatások.....	20
VI. Igényfelmérések eredményeinek bemutatása	25
Az igényfelmérések összegzéséből levonható következtetések.....	31
VII. A stratégia elkészítésének menete és eszközei	33
VIII. Cselekvési terv	34

„A fiatal az, akinek fogalma sincs róla,
hogy a régi szép idők az most van.”

/ Timár György /

I. Bevezetés

Derecske Város Önkormányzata Ifjúsági koncepcióját 2017. évben fogadta el, mely hozzájárult az EFOP-1.2.11-16-2017-00057 kódszámú „Esély Derecskén” című projekt támogatási kérelmének sikeres elbírálásához. A projekt által olyan lehetőségek nyíltak meg számunkra, amellyel a derecskei fiatalok helyi identitását erősíthettük, ösztönözhattük. A programok során elmondhatták a véleményüket, javaslataikat, amelyeket a későbbi döntéshozatali folyamatokba is be tudtunk építeni. Az ott szerzett tapasztalatok és észrevételek lehetővé tették számunkra, hogy elkészítsük a város új ifjúsági stratégiáját, ami kellőképpen lefedi az itt élő fiatalok igényeit és folyamatosan támaszkodik észrevételeikre és igényeikre.

Derecske szerencsésnek mondhatja magát, hiszen az oktatási intézmények (bölcsőde, óvoda, általános iskola és gimnázium) mellett számos közösség és civil szervezet működik a településen, akik aktívan foglalkoznak a fiatalokkal. Ifjúsági stratégiánk megalkotásával célunk, hogy a közösségeket és a helyi döntéshozókat egy kicsit közelebb hozzuk egymáshoz. Fontos, hogy a feladatok vállalásában a stratégia reális, a város teljesítőképességével összhangban lévő terveket és célokat határozzon meg.

A stratégia megalkotásába egyrészt a 14-29 éves korosztályt vontuk be személyes megkeresések és kérdőívezés útján. Szerettük volna, hogy ők is beleszóljanak városunk ifjúság politikájába. Mélyinterjúk keretében megszólaltattunk több helyi vezetőt és meghatározó közéleti személyiséget annak érdekében, hogy a stratégia a lehető legtöbb helyi szintű lehetőséget és problémát feltárja és foglalkozzon azzal.

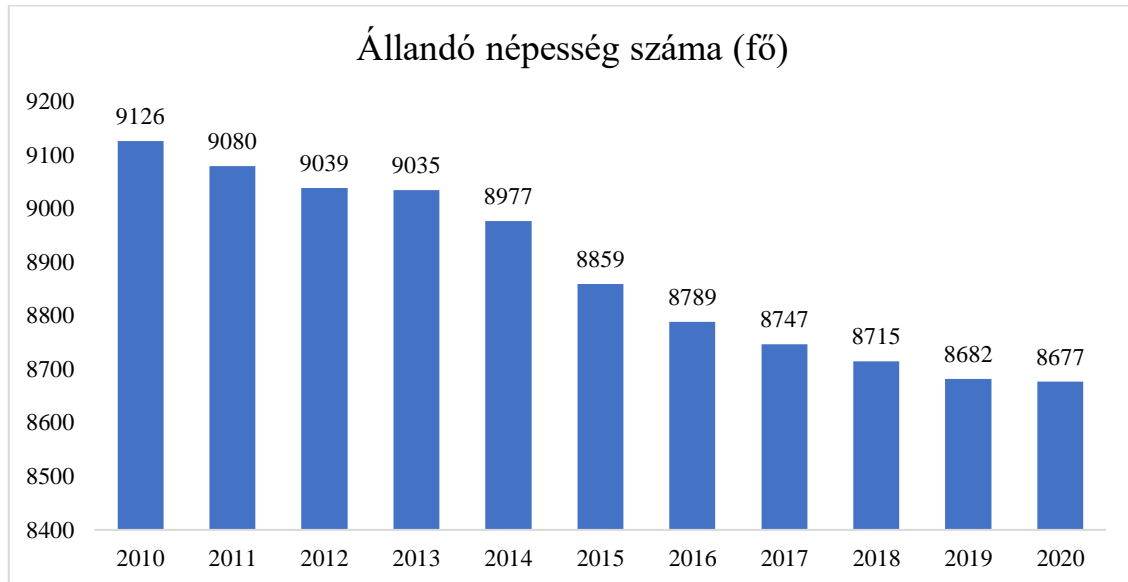
Jelen dokumentum elkészítése azért nagyon fontos, mert a fiatalok jelentik településünk jövőjét. Ők a város egyik legnagyobb értékei. Bízunk abban, hogy Derecske vezetőinek és meghatározó közéleti személyiségeinek segítségével fejlesztéseket tudjunk véghez vinni, amelyek célzottabban támogatják a fiatalok letelepedését, családalapítását, boldogulását és szórakozását.

II. Az ifjúsági stratégia megalkotásának fontossága

Az ifjúsági tervezés szükségessége

1. ábra: Derecske állandó népességének változása 2010-2020 (Forrás: KSH)

Derecske a legtöbb kelet-magyarországi településhez hasonlóan küzd a fiatalok elvándorlásának problémájával, az ebből adódó elöregedéssel és lassú népességfogyással. Ezt jól mutatja Derecske lakosságának alakulása is. (1. ábra) A KSH adatai alapján megállapítható, hogy 2010 és 2020 között a város állandó lakosainak a száma 9.126 főről 8.677 főre csökkent, ami 449 fős csökkenést jelent. Ennek a tendenciának a megállítása és visszafordítása fontos feladata egy város vezetésének, amelynek meghatározó része kell, hogy legyen az ifjúságpolitika.

A jelenlegi fiatalok 15-20 év múlva a város vezetőivé, illetve meghatározó alakjaivá válhatnak. Ők fogják meghatározni Derecske képét és fejlődési irányát. Gondoljunk csak arra, hogy a végzős középiskolai tanulók, az egyetemi hallgatók és pályakezdők lesznek azok, akik:

- óvodapedagóusként, tanítóként, tanárként meghatározó segítői lesznek a város következő generációjának felnevelésében,
- szociális munkásként segítséget nyújtanak majd krízisbe került derecskei embereknek,
- közművelődési szakemberként vagy közösségfejlesztőként segítenek, támogatnak, vagy vezetnek egy-egy helyi közösséget,
- minisztériumokban, önkormányzatokban késztenek elő mindannyiunk életét meghatározó jogszabályokat és azok megvalósításához szükséges

költségvetéseket,

- vállalkozóként, cégvezetőként, intézményvezetőként, vagy az önkormányzati testület tagjaiként hoznak meg olyan döntéseket, amelyek a derecskei családok, közösségek életére lesznek meghatározó hatással

A felsorolás messze nem teljes, de jól érzékelteti azt, miért fontos fiataljaink képzése, közélethez való szoktatása és helyi szintű letelepedésének biztosítása. Minden egyes fiatal elköltözésével a város tudást veszít, ezen felül pedig annak lehetőségét veszíti el, hogy Derecske helyi hagyományait tisztelő, de a jövő lehetőségeit is tisztán látó lokálpatrióták határozzák meg a város életét. Ezért fontos, hogy az ifjúságpolitika hatékony és szakszerű végzéséhez a település vezetőinek és a fiatalokkal foglalkozó szakembereknek/egyesületi vezetőknek rendelkezésére álljon egy olyan tervezési dokumentum, ami meghatározza a fő irányvonalakat és feladatokat.

Az ifjúsági stratégia megvalósítása persze nem jelenti azt, hogy a fiatalok nem fognak elköltözni. Sokkal inkább jelenti azt, hogy jobban fognak Derecskéhez kötődni. Minél több szál köti őket a városhoz, annál „nehezebben” költöznek el, illetve, ha el is költöznek, hamarabb vágnak vissza arra a településre, ahol törődtek velük, ahová a családon túl a barátok, az emlékek, az átélt sikerek kötik őket. Fontos meghatározni azokat a társadalmi és gazdasági szemléleteket, amelyek meghatározzák az ifjúságpolitikát.

Az ifjúsági stratégia megalkotását meghatározó főbb szemléletek:

A közösségek fontossága:

A közösségeknek az egyén fejlődésére gyakorolt hatását már számos tanulmány alátámasztotta. Egy-egy közösség jelentősen hozzájárul a társadalomba való beilleszkedéshez, a különböző egyéni kompetenciák kialakításához, fejlesztéséhez, új ismeretek megszerzéséhez, baráti kapcsolatok kialakulásához és erősödéséhez.

Fontos különbséget tennünk az online és “hagyományos” közösségek között. A kettő közötti lényeges különbség az egy térben való tartózkodás és a helyszín. Amíg az online közösségek a helyszíntől, az egy helyen való tartózkodástól teljesen mentesek, valamint a modern kor technikai vívmányain alapulnak, addig a “hagyományos” közösségeknek fontos alapja a személyes kontaktus és a közösség igényeit kiszolgáló helyszín. A Derecskéhez való szorosabb kötődés kialakulásában egyértelműen nagyobb szerepe van “hagyományos” közösségeinknek. Ezek a közösségek egy-egy Derecskén található helyszínen működnek pl. DIFE – sportcsarnok, DLSE – sportpálya, Szivárvány Hagyományörző Egyesület – mozi épülete (Táncművészeti színház).

A pandémiás időszak is megmutatta, hogy az ember társas lény. A személyes, élő kapcsolatokat nem tudja teljes mértékben pótolni az online kommunikáció. Könnyebben kimozdítható a fiatalok egy jelentős része is az egyesületek és szabadidős tevékenységek által.

Erre a tendenciára mindenféleképpen figyelemmel kell lennünk az ifjúsági stratégia megalkotásakor.

Lokálpatrióta szemléletmód:

“Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan.”

Fontos szemléletmód az, hogy a globális (országos, európai vagy világszintű) folyamatokkal és trendekkel tisztába legyen egy helyi lakos és lássa a saját, illetve városa szerepét abban. Kötődjön településéhez és részese legyen ezeknek a folyamatoknak helyi szinten. Ez biztosítja azt, hogy Derecske folyamatosan fejlődőképes és modern város maradjon. A működését és a hétköznapi életét olyan emberek fogják a későbbiekben meghatározni, akik ismerik és értik a globális folyamatokat, de látják Derecske szerepét és lehetőségeit azokban. Ezért nagyon fontos, hogy ezt a szemléletet elsajátítsák fiataljaink, amire tekintettel kell lennünk az ifjúsági stratégia megalkotása közben is.

Önkormányzati segítségnyújtás:

A hétköznapi életben való boldogulás egy kialakult egzisztenciával rendelkező felnőtt számára is sokszor nehézséget és problémát jelent. Ez hatványozottan igaz azokra a fiatalokra, akik most kezdik kialakítani életüket (tanulmányokat folytatnak, állást keresnek, házat vesznek/építenek, családot alapítanak). A fiatalok itt maradására is komoly hatással van egy-egy olyan program vagy ötlet, ami segíti ezeket pl.: fecskelakás program, ösztöndíj pályázatok.

Az ifjúsági stratégiában fontos szempontnak kell lennie a fiatalok szociális alapú segítségének, ösztöndíj programok és további kezdeményezések segítségével. A helyi szabályokat össze kell hangolni a magasabb szintű jogszabályokkal, hogy a fiatalok könnyebben jussanak támogatásokhoz (pl. HÉSZ módosítása).

III. Mi az ifjúsági stratégia?

Derecske Város Önkormányzatának tervezési dokumentuma, amely a hatályos jogszabályokra alapozva:

- meghatározza az ifjúságpolitika helyi céljait, prioritásait, az önkormányzat felelősségvállalásának területeit, azokat az alapelveket, amelyeket a szolgáltatások, tevékenységek fejlesztése során érvényesíteni kell,
- egy, a fiatalokkal kialakított, rendszerezett elképzelés arra vonatkozóan, hogyan viszonyuljunk a városban élő ifjak élethelyzeteihez, miként határozzuk meg szerepüket a város életében, közéletében.

Az ifjúsági stratégia célja

A megfogalmazott intézkedések, javaslatok megvalósulásával a derecskei fiatalok érezzék, hogy párbeszédet tudnak folytatni a felnőtt társadalommal, az ifjúságpolitikát irányító önkormányzattal, a velük foglalkozó intézményrendszerrel, szakemberekkel, s gyakorolják ezt a párbeszédet. Hozzájáruljon ahhoz, hogy a derecskei fiatalok érdekeiket ismerő, azok érvényesítéséért tenni tudó, aktív, cselekvő állampolgárokká váljanak. Segítse a fiatalok önállóvá válását, társadalmi integrációját, a fiatalok közéletben történő részvételét. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek, infrastrukturális háttérének javítását, egyáltalán az arravaló igény felkeltését.

Ezek sokat használt, már-már elcsépelet elvárások, de valós tartalommal megtöltve sikeresebbé tehetik a majdani felnőtt társadalom mindennapjait, jövőképét. Fontos cél, hogy az ifjúságot érintő döntések során a korosztály megszólításra kerüljön. A jó döntések így még jobbakká válhatnak azáltal, hogy a célközönség véleménye, elvárása, javaslata is artikulálódik. A korosztályt viszont csak akkor lehet érdemben megszólítani, ha van kit: az érdekeit ismerő egyént és az érdekeket képviselni képes közösséget. Ehhez párbeszédre alkalmas képviseleti rendszer kell, hozzáértő, elkötelezett ifjúságsegítő, ifjúsággal foglalkozó szakemberekkel és olyan fiatalokkal, akik hatékonyan tudják képviselni önmagukat és közösségeiket.

Célként lehet megfogalmazni a városhoz való kötődés, lokálpatriotizmus elmélyítését, ezáltal, ha csak kis mértékben is, de csökkenthető az elvándorlás. Egy település sikeres ifjúságpolitikájához, a stratégia eredményességéhez elengedhetetlen cél a felnőtt társadalom szemléletformálása, érzékenyítése a korosztály irányába, figyelembe véve, hogy e korosztály különböző korcsoportjai eltérő sajátosságokkal bírnak, amelyekre eltérő módon kell reagálni. Az érzékenyítés két irányú folyamat: nemcsak a fiatalok elfogadása, hanem az általuk való elfogadás, más korosztályok megértése is alapja az együttműködésnek.

Kinek és kikről szól az ifjúsági stratégia?

Az ifjúsági stratégia elsősorban a város döntéshozóinak, a fiatalokkal foglalkozó szakembereknek és közösségek vezetőinek igyekszik segítséget nyújtani. Az említett szereplőkre ugyanakkor partnerként is számít az önkormányzat, amely kiemelt eleme a tervezésnek, végrehajtásnak.

Az Esély Derecskén projekt lehetővé tette, hogy stratégiát alkossunk, azonban fontos, hogy a stratégiában megfogalmazott célokat a fiatalokkal együtt tudjuk megvalósítani. A projektben számos olyan programelem kapott helyet, amelyek sikeresek voltak és amennyiben lehetőség engedi, szeretnénk a továbbiakban is működtetni.

Az ifjúsági stratégia által vizsgált célcsoport a 14-29 éves korosztály. A középiskolás kortól a „felnőtté válásig”, a családalapításig, a saját otthon kialakításáig kerültek meghatározásra az intézkedések. A korosztály esetében nehézkes az alsó és felső határok megjelölése, hiszen a szociodemográfiai jellemzők egyre változatosabb képet festenek a fiatalokról. Az ifjúságügy elsősorban az egyének életútjának állomásaihoz, mintsem életkorhoz, iskolai végzettséghez vagy jogi keretekhez köti az ifjúság megjelölését. Ez a megközelítési mód egyszerre jelenti a biológiai, a pszichés és a társas érettség meglétét/hiányát, illetve ezek egymáshoz való viszonyát. A legújabb ifjúságkutatások eredményei alátámasztják a mindennapok tapasztalatait: manapság egyre nehezebb csupán életkor alapján meghatározni egy fiatal fejlődéslélektani, pszichés vagy társas fejlettségének szintjét, valamint ez alapján korcsoporthoz kötődő „címkékkel” illetni őket (például gyermek, serdülő, fiatal felnőtt). Ennek okai elsősorban generációs sajátosságokkal magyarázhatóak, ilyenek például a késői önállósodás (posztadoleszcencia) vagy a szexuális élet korai elkezdése.

IV. Jogszabályi háttér

A stratégia megalkotása során figyelembe vettük azt, hogy illeszkedjen már meglévő fejlesztési dokumentumokhoz, valamint jogszabályokhoz.

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása Magyarország Alaptörvénye, amely Nemzeti Hitvallásában kimondja, hogy *„Bízunk a közösen alakított jövőben, a fiatal nemzedékek elhivatottságában. Hisszük, hogy gyermekeink és unokáink tehetségükkel, kitartásukkal és lelkierejükkel ismét naggyá teszik Magyarországot.”*

A XVI. cikk (1) bekezdése értelmében: *„Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”*

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény meghatározza az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos főbb feladatait. A 13. § (1) bekezdés 15. pont értelmében a helyi önkormányzatok feladata a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében a sport és ifjúsági ügyek.

Az Országgyűlés a 88/2009. (X. 29.) OGY határozatával fogadta el a Nemzeti Ifjúsági Stratégiát, mely a hazai ifjúságpolitika egyik legfontosabb dokumentuma. A stratégia felvázolja az ifjúsági korosztályok fejlődésének optimális irányait. Célja, hogy hosszú távon irányt szabjon az ifjúság életfeltételeinek javításához, segítséget nyújtson a szféra valamennyi szereplőjének az ifjúsággal kapcsolatos intézkedések tervezéséhez, szervezéséhez és végrehajtásához. A stratégia, mint keret, lehetőséget ad arra, hogy kormányzati ciklusokon átívelő célokkal és irányokkal lehessen tervezni.¹

A Nemzeti Együttműködés Programjának alapjaira építve, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban folyó szakmai munka eredményeként 2011 decemberében az Új Nemzedék Jövőjéért Program vált a kormány által elfogadott ifjúságpolitikai keretprogrammá. Az Új Nemzedék Jövőjéért Program célja az ifjúságpolitikával kapcsolatos szemléletváltás mind a döntéshozók, mind a fiatalok szempontjából. Közvetítő szerepet vállal a magyar fiatalok és a politikai aktorok között; bátorítani kívánja a felnövekvő nemzedék tagjait, hogy kreatív szereplőkként járuljanak hozzá a jelenleg és a jövőben zajló politikai, gazdasági és társadalmi folyamatok alakításához.²

¹ <https://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/ifjusagugy/nemzeti-ifjusagi/nemzeti-ifjusagi-strategia>

² <http://www.ujnemzedek.com/hu/uj-nemzedek-jovojeert-program>

A Helyi Ifjúsági Munka Európai Charta célja, hogy hozzájáruljon a helyi szintű ifjúsági munka továbbfejlesztéséhez. Meghatározza, hogy az ifjúsági munka milyen alapelvek szerint valósuljon meg és ezen alapelvekhez igazodva hogyan történjen a különböző területeinek, elemeinek kialakítása. A Charta közös európai platformot teremt az ifjúsági munkához szükséges párbeszédhez. Szabadon használható módszertani eszköz, ellenőrző listaként működik, amellyel az érintettek összegyűjthetik és megvitathatják az ifjúsági munka fejlesztéséhez szükséges intézkedéseket, biztosítva azt, hogy semmilyen szempont vagy perspektíva ne maradjon figyelmen kívül és az ifjúsági munka a legjobb és leghatékonyabb módon valósuljon meg.³

Jövőkép

Derecske Város Önkormányzata mindig figyelemmel volt arra, hogy speciális eszközeivel biztosítsa azokat a feltételeket és körülményeket, amelyek következtében a fiatalok szívesen választják Derecskét letelepedésük helyeként. Folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket, pénzügyi forrásokat különít el, hogy a város megfelelő ütemben fejlődjön és jó legyen itt élni.

Bízunk abban, hogy a stratégia megvalósulása után elmondhatjuk azt, hogy a megfogalmazott célok teljesültek, a fiatalok hallatják hangjukat az őket érintő kérdésekben és nő a közéleti szerepvállalásuk. Partneri viszony alakul ki városunk önkormányzata és az ifjúsági önkormányzat között, akik szócsövei lehetnek városunk fiataljainak. Az ifjúsági önkormányzat működése által a fiatalok javaslatai beépülnek a döntéshozatali folyamatokba, illetve általuk jobban összefogásra kerülnek városunk fiataljai.

A tehetséges fiatalokat támogató ösztöndíj által a fiatalok érzik a város megbecsülését. Reméljük, hogy ezáltal mindig szívesen tekintenek majd vissza településükre, ahonnan elindultak. Néha el kell kicsit engedni őket ahhoz, hogy visszatérjenek oda, ahol családjuk él, együtt nőttek fel a barátaikkal és kedves emlékeket szereztek.

Az Esély Derecskén projekt keretében felújított 10 lakást 2026. szeptember 28. napjáig tudjunk ingyenesen biztosítani a pályázók részére. A fiatalok 2 évig lehetnek lakói a lakásoknak, ezt követően ismét pályázatra kerülnek. 2 év alatt a fiatalok a bérleti díjat félretehetik, így már kis saját tőkével tudnak elindulni az önálló élet felé. A projekt fenntartási időszaka után a városvezetésnek kell meghatároznia, hogy milyen feltételekkel biztosítja ezeket a lakásokat a fiataloknak.

³ https://eplusifjusag.hu/ckeditor/uploads/files/20200615-egl-charter_HU.pdf

A stratégia elfogadását követően évente legalább egy alkalommal szükséges azt felülvizsgálni, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjük a célok megvalósulását, esetleg újabb célokkal egészítsük ki azt.

V. Ifjúsági helyzetelemzés

Településünk bemutatása

Derecske a tizedik legnépesebb város Hajdú-Bihar megyében, a 13 településből (2 városból és 11 községből) álló, 2013-ban létrejött Derecskei járás központja, funkcióit tekintve fontos szerepet tölt be a járáshoz tartozó települések viszonylatában is, amely hangsúlyosan megjelenik Derecske város jövőképében is: *„A körzetközponti funkciókat ellátó Derecske kiaknázva a megyeszékhely közelségéből eredő előnyöket elővárosi funkciót tölt be, a helyi gazdaságra építve, fejlett oktatásával és szolgáltatási palettájával a járás valódi központjává fejlődik. A fejlődés eredményeként munkahelyek teremődnek, melynek következtében ismét pozitív demográfiai folyamatok indulnak meg, illetve egy vonzó, modern és fenntartható kisváros alakul ki.”*⁴

Szomszédos települései: Földes, Kaba, Hajdúszovát, Sáránd, Konyár és Tépe. Az általános iskolai tanulmányokat követően a derecskei fiatalok nagy része a 17 km-re található Berettyóújfaluban, illetve a megyeszékhely, Debrecenben tanul tovább, amelyek könnyen megközelíthetőek a várost észak-déli irányban kettészelő 47. sz. főútnak köszönhetően. Nem csak a tanulók, de a munkavállalók jelentős része is napi szinten ingázik Debrecenbe, így az ingázó életmód és velejárói (rendelkezésre álló szabadidő, szabadidő-felhasználási szokások) meghatározóak a fiatalok, és így a velük foglalkozó szakemberek szempontjából is. A közlekedési lehetőségeket támogatja, hogy Derecskén két vasútállomás is található. A települést a Debrecen–Sáránd–Nagykeréki-vasútvonal érinti. Közigazgatási területét érinti az M35-ös autópálya és az M4-es autótút is, amely jelentősen tehermentesítette a 47-es főút forgalmát és időben is csökkentette Debrecen elérhetőségét.

⁴ Derecske Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015. 35. oldal. Forrás: <https://derecske.smartonkormanyzat.hu/ii-17-koncepcio-k-programok-akciotervek>

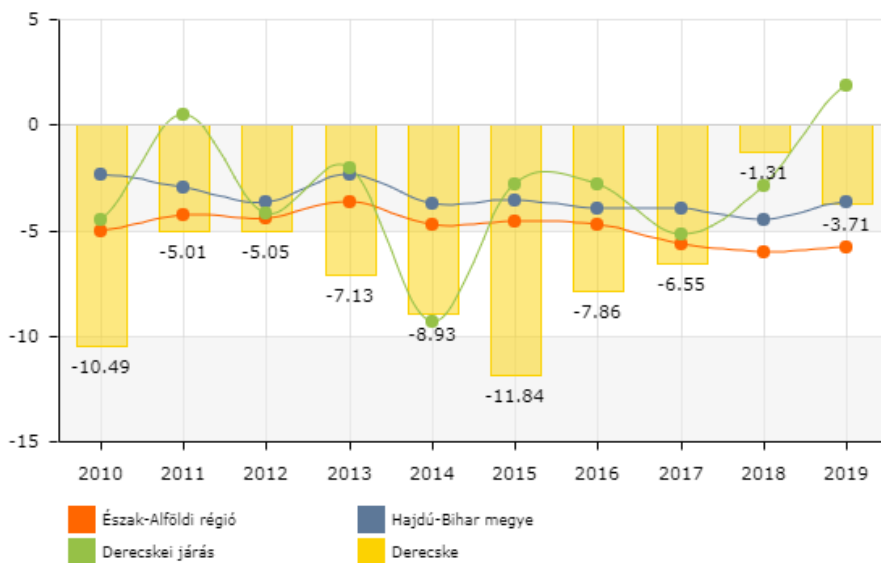

Települési ifjúsági munkát befolyásoló társadalmi folyamatok

Derecske város lakónépessége - csökkenő mértékben -, de folyamatosan fogyatkozik: míg a 2011. évi népszámlálás alkalmával 8.986 fő alkotta lakosságát, a KSH 2020. év végi adatai 8.322 fő lakost mutatnak, amely a megelőző év adatainak (2019: 8.345 fő) 99,7%-a. A lakónépességen belül a nők aránya 50,7%.

Az állandó lakosság⁵ száma alapján számított természetes fogyás mutatója 2020-ban -0,46, míg 2019-ben -2,07 volt (2011. évi népszámláláskor: -2,53). A születések száma emelkedett az elmúlt években, 2020-ban 98 gyermek született a településen, míg a halálozások száma 102. Ugyanakkor fontos megemlítenünk, hogy a lakosságszámot nem csak a születések és a halálozások száma befolyásolja, hanem az egyéb népmozgalmi (vándorlási) események is: Derecske vándorlási egyenleg mutatója 2019-ben -3.71 ezrelék volt (1. ábra), a vándorlási különbözet a KSH adatai alapján 2019-ben -31 fő (2020-ban -33 fő).

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

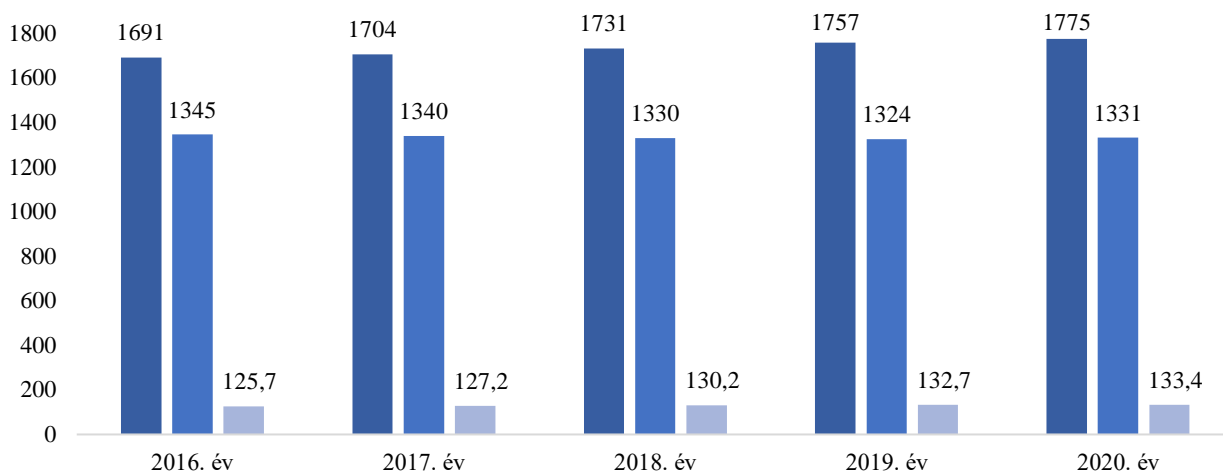
1. ábra: Derecske vándorlási egyenlege (ezrelék). Forrás: KSH-TEIR

⁵ Az állandó lakosság száma tartalmazza azon személyeket is, akiknek más településen ideiglenes tartózkodási helyük van bejelentve, illetve azokat is, akik valamilyen okból (tanulás, munkavállalás) külföldön tartózkodnak. A KSH adatai alapján Derecske állandó lakossága: 8.677 fő (2020) 8.682 fő (2019).

Az öregedési index (2. ábra), amely a 100 fő 0-14 éves korú lakosra jutó 65 év felettek számát mutatja meg -, hasonlóan az országos tendenciákhoz, Derecske esetében is folyamatosan emelkedik, előregedő lakosságról beszélhetünk. A KSH 2020. évi adatai alapján 100 gyermekre nagyjából 133 időskorú lakos jut.

■ Állandó népességből a 65 éves és idősebbek száma (fő) ■ Állandó népességből a 0-14 évesek száma (fő) ■ Öregedési index

2. ábra: Öregedési index. Adatok forrása: KSH

Az általános demográfiai folyamatok áttekintését követően a stratégia szempontjából releváns korosztály jellemzőit vizsgáljuk - kitekintéssel a település egyéb koncepcióiban szereplő intézkedésekre, megállapításokra.

Az ifjúsági stratégia célcsoportját Derecske Város Önkormányzata a **14-29 év közötti** fiatalokban határozta meg. A KSH 2020. év végi adatai alapján a korcsoportba **1.611 fő** tartozik, az állandó lakosság **18,57%-a**.

1. táblázat: 14-29 év közötti fiatalok létszáma Derecskén (2020), forrás: KSH

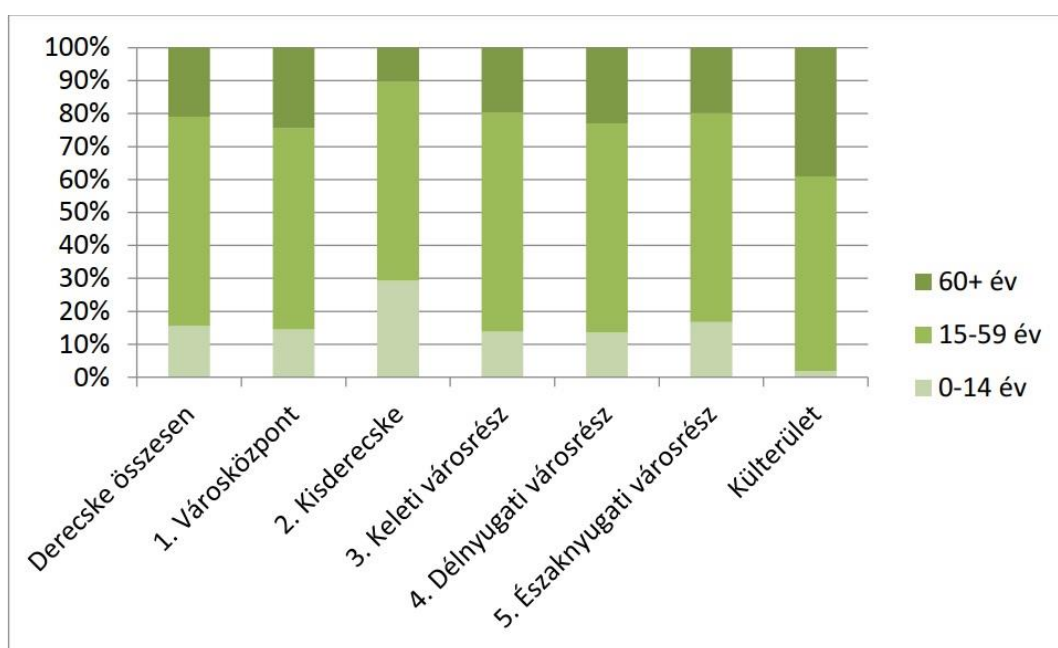
	Férfiak (fő)	Nők (fő)	Összesen (fő)
Állandó népesség	4.256	4.421	8.677
Állandó népességből a 14 évesek száma	n.a.	n.a.	81
Állandó népességből a 15-17 évesek száma	n.a.	n.a.	311
Állandó népességből a 18 évesek száma	46	39	85

Állandó népességből a 19 évesek száma	44	44	88
Állandó népességből a 20-29 évesek száma	532	514	1.046
Állandó népességből a 14-29 évesek száma összesen:			1.611

Derecske hat városrészből áll, a városrészek lakosságának korosztályi összetételét a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján készült 3. ábra szemlélteti⁶. Látható, hogy a 0-14 év közöttiek aránya kiugróan magas (30% körüli) Kisderecske városrészen és az átlagnál kicsit magasabb az északnyugati városrészen, amely adatokat azért fontos kiemelni az ifjúsági stratégia szempontjából, mert ez az a két városrész az, ahol a település két szegregátumként azonosított területe található.

3. ábra: A lakónépesség korcsoportos megoszlása Derecske városrészeiben.

A szegregációval érintett területeken élő 14-29 év közötti fiatalok jelenlegi létszámára vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal, azonban a Helyi Esélyegyenlőségi Program⁷

⁶ Ábra forrása: Derecske Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015. 24. oldal. Forrás: <https://derecske.smartonkormanyzat.hu/ii-17-koncepcio-konceptio-programok-akciotervek>

⁷ Derecske Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Program (2020-2025), 2020. július 09. 59. oldal. Forrás: <https://derecske.smartonkormanyzat.hu/ii-17-koncepcio-konceptio-programok-akciotervek>

Az ifjúsági korosztályokra vonatkozó adatokat a 2. táblázat mutatja, ezek szerint a pályakezdő álláskeresők aránya az összes nyilvántartott álláskeresőn belül 2020-ban 7,0% volt, míg a 30 éves vagy fiatalabb álláskeresőket tekintve az arány 18,4%.

2. táblázat: Ifjúsági munkanélküliség mutatói, forrás: KSH

Időszak	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya	0-30 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	0-30 éves nyilvántartott álláskeresők aránya
2016. év	680	85	12,5%	195	28,7%
2017. év	495	57	11,5%	122	24,6%
2018. év	423	40	9,5%	100	23,6%
2019. év	320	24	7,5%	62	19,4%
2020. év	358	25	7,0%	66	18,4%

A derecskei fiatalok foglalkoztatási helyzetét és lehetőségeit tárgyalja a város 2018-ban elkészült foglalkoztatási koncepciója⁹ is, célrendszerében kiemelten is megjelennek a korosztály foglalkoztathatóságának fejlesztéséhez kapcsolódó elképzelések, különösen érintettek az alábbi célkitűzésekben:

- 1.3. specifikus cél: Az álláskeresők munkatapasztalat szerzési lehetőségeinek bővülése - kiegészítve a fiatalok körében a szakmai tapasztalatok szerzésének ösztönzésével;
- 2.3. specifikus cél: Vállalkozóvá válás ösztönzése - különösen hangsúlyozva a korosztályra jellemző magasabb vállalkozási kedvet;
- 4.1. specifikus cél: A megfelelő tudású szakemberek számának növelése - pályaorientáció, szakmák presztízisének emelése a fiatalok körében;
- 4.3. specifikus cél: A munkaerő kereslet és kínálat összehangolása - munka világának megismerése, a munkában helyt állás alapvető igényként épüljön be a fiatalok értékrendjébe, ennek érdekében célzott programok megvalósítása (gyárlátogatások, előadások, tanulmányi versenyek);

⁹ Foglalkoztatási koncepció, Derecske és Térsége Vidékfejlesztési Nonprofit Kft. Derecske, 2018. Forrás: <https://derecske.smartonkormanyzat.hu/ii-17-koncepcio-konceptio-programok-akciotervek>

- 4.4. specifikus cél: A munkavállalási korú népesség helyben maradásának ösztönzése - az elvándorlás - többek között az alacsonyabb átlagkeresetek miatt - jellemzőbb a fiatal, szakmai végzettséggel, diplomával rendelkezők körében.

A fiatalok munkalehetőség híján az egzisztenciájuk megteremtéséhez a környező nagyvárosokat, illetve az Európai Unió nagyvárosait választják, és tapasztalható, hogy a felsőfokú oktatásba bekapcsolódó derecskei fiatalok tanulmányaik időszaka alatt jellemzően a felsőfokú oktatásnak helyet adó településen kollégiumban, albérletben élnek tanulmányaik időtartama alatt. Ezen nagyvárosok Debrecen, Nyíregyháza, Szeged, Miskolc és nem utolsósorban Budapest. Olyan lehetőségeket kínálnak a fiataloknak a kulturális és szabadidős tevékenységek tekintetében, melyekkel Derecskének nehéz felvennie a versenyt.

Derecskén 2020. évben a lakásállomány 3.447 db volt, ami azt jelenti, hogy 2015-től 46-al nőtt a lakások vagy családi házak száma.

Városunkban a fiatalok döntő többsége a szülőikkel él, mindaddig, míg anyagi helyzetük, egzisztenciájuk nem engedi meg az önálló lakás fenntartását. Elterjedt az úgynevezett „Mama hotel” intézménye, amely mind anyagi, mind kényelmi lehetőséget biztosít a helyi fiatalok számára. A fiatalok számára városunkban korlátozottak a magasabb jövedelmi kategóriát biztosító állások, ami korlátozza a fiatalok anyagi lehetőségét. Az albérletek iránt nagy a kereslet, azonban a kínálat elenyésző. Az ingatlanpiaci helyzetet áttekintve megállapítható, hogy az elmúlt pár évben a lakásépítési támogatásokkal összefüggésben Derecskén is ugrásszerűen emelkedtek az ingatlanárak. A helyi fiatalok számára szinte elérhetetlenek a debreceni ingatlanárakkal vetekedő derecskei társasházi lakások döntő többsége.

Az Önkormányzat lakásállománya sem teszi lehetővé, hogy megfelelő számú fiatal számára biztosítson bérlakásokat, azonban felismerve a fiatalok igényeit, Derecske 2020-2024-es időtávra szóló Gazdasági Programja¹⁰ is meghatározza a tervezett infrastrukturális fejlesztések, beruházások keretében a „Bérlakás építés” célját. A bérlakások és fecskeházak építését megvalósító programmal az Önkormányzat - a természetes fogyás ellensúlyozásának szándékával - a fiatalok igényeire reagáló intézkedést, a lakáshoz jutás megkönnyítését fogalmazza meg¹¹.

¹⁰ Derecske Város Önkormányzat Képviselő-testületének Gazdasági Programja a 2020-2024 közötti választási és hosszú távú időszakra. Forrás: <https://derecske.smartonkormanyzat.hu/ii-17-koncepcio-k-programok-akciotervek>

¹¹ Uott. 105. old.

Az „Esély Derecskén” projekt lehetővé tette, hogy az önkormányzat 10 lakást újítsa fel a fiatalok számára. A lakásokra pályázhat minden 18 és 35 év közötti fiatal. A projekt felhívása alapján előnyben kell részesíteni a 30. életévüket el nem érőket. Feltételként szerepel továbbá, hogy a beköltözők maximum 2 évig lehetnek lakói az ingatlanoknak, illetve a beköltözők legalább egyik tagjának munkaviszonnyal kell rendelkeznie. Egy-egy bérlakás meghirdetésekor többszörös túljelentkezést tapasztalhattunk az elmúlt évek során.

Települési ifjúsági munka Derecskén

Önkormányzati koordináció

Derecske Város Önkormányzata Képviselő-testületének Kulturális, Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottsága nevesítetten is képviseli az ifjúsággal kapcsolatos ügyeket. A bizottság véleményezi az ifjúsággal, oktatási intézményekkel kapcsolatos önkormányzati előterjesztéseket, koncepciókat, rendelettervezeteket, e feladatkörök támogatási rendszerét.

A Bizottság dönt a civil szervezetek támogatásának felosztásáról, az elszámolások elfogadásáról, valamint az ösztöndíjak odaítéléséről. A Bizottság beszámoló, tájékoztatások formájában tájékozódik a korosztályt érintő ügyekről. Az önkormányzati döntések előkészítéséért, végrehajtásáért, az önkormányzati feladatok megvalósításáért felelős, a jegyző vezetésével működő Derecskei Közös Önkormányzati Hivatalban foglalkoztatott ifjúsági referens. Feladatai közt szerepel: az önkormányzat – ifjúsági feladatok ellátása kapcsán adódó – feladatainak ellátása, az önkormányzattal és intézményeivel való kommunikáció, információcseré / kapcsolattartás, kapcsolattartás és koordináció a helyi ifjúsághoz kötődő szervezetekkel, ifjúsági programok szervezésében közreműködés, az ifjúság bekapcsolódásának elősegítése a helyi programokba.

Információáramlás

Szükséges a fiatalok minél szélesebbkörű tájékoztatása. Munkánk során számtalanszor tapasztaljuk, hogy a 14-25 éves korosztály már nem olvas újságot, fontosabb számukra az azonnal elérhető, világhálóról való tájékozódás. Új „trendként” jelenik meg, hogy a fiatalok inkább a Facebook és Instagram oldalakról szereznek információkat. Az ösztöndíjak és lakások pályáztatása során többször szembesültünk azzal a problémával, hogy a fiatalok nem ismerik, hogy milyen lehetőségeik vannak a településen. Sok esetben a szülők intézik a fiatalok pályázatainak benyújtásával kapcsolatos ügyeket.

Derecske Város Önkormányzata fontosnak tartja a széleskörű tájékoztatást, ezért 2020. március 18-án elindította a Derecske mobil applikációt is.

Aktiválását követően eddig több mint 600 eszközre töltötték le. Az alkalmazás célja, hogy kiszolgálja a lakosok azon igényét, hogy segítségével bárhol és bármikor információhoz

jussanak, valamint jobban részt vegyenek a település életében.¹²

Az ifjúság közösségi színterei, ifjúsági programok és szolgáltatások

Városunkban vannak nagyobb, több fiatal befogadására alkalmas közösségi terek, ahol szabadidős programok, kulturális rendezvények szervezhetők. 2015-ben az önkormányzat fedett szabadtéri kondiparkot létesített a sportpályán, amire az igényt a fiatalok egy csoportja írásban is megfogalmazta. A projekt eredményességét mutatja, hogy a fiatalok csoportja önerőből, önkéntes munkával tovább bővítette a kondiparkot. 2018 júniusában átadták a Derecske Városi Tanuszodát, mely szintén lehetőséget biztosít a sportolni vágyóknak. A gördeszka pálya 2020 szeptemberében került kialakításra a Sáróstói Sportpályán. A pálya a Derecskei Sportszarnok közvetlen környezetében, a Derecskei Tanuszoda, a szabadtéri kondipark, valamint a szabadtéri futballpálya mellett került elhelyezésre, ezzel is bővítve a sportolni vágyók számára elérhető szolgáltatásokat.

A „Zöld város kialakítása Derecskén” projekt keretében felépült egy új szolgáltató ház, kondi- és fitneszterem létesült a kor elvárásainak megfelelően. Az emeletén konferencia és rendezvény terem került kialakításra. Az új főtéren gumiburkolatú futópálya épült, mely által körbevett területen játszótér és kondipark került kialakításra. A főtéren kialakítandó rendezvényter, valamint a multifunkciósan használható piacszarnok is hozzájárul a kulturális és közösségi térhasználat segítéséhez.

Derecskén több szervezet foglalkozik a fiatalokkal. Évtizedek óta működik többek között néptánc, népdal, sakk, foci és karate stb. oktatás a településen. A település életében sokáig jelentős szerepet töltött be az Oázis Kulturális és Szabadidős Egyesület, ami hosszú évekig működtette a helyi mozi is. Az oázis egyesület 2014-ben megszűnt, de ennek ellenére is elmondható, hogy a város sport és kulturális élete folyamatosan fejlődik.

Derecske város fejlődésének a sportélet elengedhetetlen összetevője, a fiatalok többféle sportolási lehetőség közül választhatnak. Derecske Város Önkormányzata támogatja a versenysportot, ennek érdekében költségvetési forrásokat biztosít a sporttal foglalkozó egyesületek, szervezetek és a sport céljait szolgáló infrastruktúra hosszútávon történő biztonságos működésére. Az önkormányzat a sportágazatban kötelezően és önként vállalt feladatainak keretét, szerepvállalásának mértékét és irányait Derecske Város Önkormányzat Sportkonceptiója (2016-2020) tartalmazza. A szabadidő sporttal való hasznos eltöltésére

¹² Derecskei Közös Önkormányzati Hivatal 2020. évi tevékenységéről készült beszámoló

Derecskén többségében önkéntes vagy üzleti alapon szerveződő, szabadidősporttal foglalkozó klubok, szervezetek, egyesületek teremtik meg a lehetőséget.¹³

A fiatalokkal foglalkozó civil szervezeteink:

- **Derecske ÁFÉSZ Városi Lövész és Tömegsport Klub** (lövészet oktatása és versenyeken való részvétel biztosítása minden korosztály számára)
- **Derecske Budo Egyesület** (kisokos torna gyerekeknek, street workout és kyokushin karate oktatás a legfiatalabb korcsoportoktól kezdve, funkcionális edzések tartása)
- **Derecske Ifjúságáért Egyesület** (kosárlabda és pingpong oktatás és versenyeken való részvétel)
- **Derecskei Labdarúgók Sportegyesülete** (labdarúgás népszerűsítése, oktatása ifjúsági korosztályok számára - óvodásoktól kezdve egészen a fiatal felnőtt korosztályig -, aktív részvétel az OTP Bozsik programban, az MLSZ megyei bajnokságaiban való részvétel biztosítása, labdarúgó tornák szervezése, sporteseményeken való részvétel)
- **Derecskei Sakkiskola Egyesület** (sakkoktatás és versenyezés biztosítása)
- **Derecskei Sporthorgász Egyesület** (versenyzési lehetőség biztosítása minden korosztály részére)
- **Leung Ting Wing Tsun Kung Fu Derecske** (Wing Tsun Kung Fu oktatás minden korosztály számára)
- **Piruett táncstúdió** (klasszikus balett, modern jazz tánc, ritmikus gimnasztika és az akrobatika különböző elemeinek oktatása)
- **Derecskei Ifjúsági Fúvószenekar-** zeneoktatás, fellépési lehetőségek
- **Szivárvány Hagyományőrző Egyesület** (néptáncoktatás és a népi hagyományok megismertetése és megszerettetése minden korosztály számára)
- **Derecskéért Civil Összefogás Egyesület:**
 - **Táltos Színjátszó kör** (színi oktatás és fellépések biztosítása minden korosztály részére)
 - **Tilinkó népdalkör** (népdaloktatás minden korosztály részére)
 - **Derecskei Streetworkout Csapat** (street workout)
- **961. számú Sztárai Mihály Cserkészcsapat** (táborok, cserkészfoglalkozások szervezése, derecskei cserkészház fenntartása, az országos szervezet által tartott rendezvényeken való részvétel biztosítása a helyi fiatalok számára)

13 Szakmai Fejlesztési Kon koncepció (Esély Derecskén projekt)

A felsorolt szervezeteken túl a **Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár** is számos kikapcsolódási lehetőséget biztosít a fiatalabb korosztályok számára is pl.: esti kvízek, koncertek, gyermek színházak, ismeretterjesztő előadások, disco-k, szakkörök, fiataloknak szóló kiállítások és előadások szervezésével. A Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár városunk egyik fő közösségi színtere, ha kultúráról, művelődésről van szó. Az intézmény fő feladatának tartja a magas szintű kulturális szolgáltatás nyújtását, hogy a könyvtári és művelődési szolgáltatás a város lakosságának mindig elérhető és biztosított legyen. A minőségi és szakmai színvonal fejlesztésével az intézmény törekszik arra, hogy a város közösségi – művelődési bázisa legyen. 2018 óta minősített közművelődési intézmény, amelyet 2021-ben is kiérdemelt szakmai tevékenységével.

Az intézmény többek között jó kapcsolatot ápol a helyi nevelési és oktatási intézményekkel: óvodával, iskolákkal, valamint a helyi civil közösségekkel. Rendszeresen a felnőtt- és gyermekszínházi előadások, hangversenyek, alkotó- és képzőművészeti kiállítások, különféle táncos alkalmak a táncszínháztól a bálig. Az intézmény szervezi a nemzeti- és városi ünnepeket, a városi nagyrendezvényeket. Otthont ad nagykoncerteknek, fesztiváloknak, találkozónak. Konferenciákat, tanácskozásokat, szervez és fogad be. Az intézmény egyik fő erőssége a tartós közösségek viszonylag nagy száma és aktív tevékenysége. A felújítást követően ifjúsági terem is létesült az intézményben, valamint rendszeres ifjúsági klubok is létesültek. A megalakuló ifjúsági önkormányzat üléseit is befogadja, de állandó párbeszédre is törekszenek egymással, akár rendezvényszervezés kapcsán. A könyvtár nyilvános könyvtár, a település valamennyi lakójának rendelkezésére bocsátja mindazokat a könyveket és egyéb dokumentumokat, melyek segítenek az önművelésben, a formális, informális és nem formális tanulásban, a köz- és szakmai ügyekben való tájékozódásban, illetve a szabadidő hasznos eltöltését szolgálják.¹⁴

Az **EFOP-1.2.11-16-2017-00057** kódszámú „Esély Derecskén” című projekt fecskeelakások használatba adásával, előadások, kerekasztal megbeszélések, tréningek szervezésével igyekezett segíteni a fiatal felnőttek életben való boldogulását (vállalkozóvá válás, munkahely keresés, lakhatási problémák megoldása).

Derecske város az **oktatás** területén nagy hagyományokkal rendelkezik. Településünkön egy általános iskola, egy középiskola, egy óvoda és bölcsőde működik, ahol számos délutáni

14 Szakmai Fejlesztési Konceptió (Esély Derecskén projekt)

foglalkozásra és szakkörre is lehetőség van. Külön kiemelő a művészeti iskola zeneoktatása, amelynek köszönhetően a gyerekek megtanulhatnak hangszeren játszani.

A **Mese-Vár Óvoda és Bölcsőde** több mint 100 éves múltra tekint vissza. 2008-ban bölcsődei intézményegységgel bővült és vált többcélú közös igazgatású intézménnyé. 2010-ben vették birtokba az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési alap társfinanszírozásával ÉAOP-4.1.1/2F-2f-2009-0029 projekt keretében felújított és bővített akadálymentes és környezetbarát üzemeltetésű óvodát, amelyben bölcsődei részt is kialakítottak. 2022-ben a bölcsőde újabb férőhellyel bővül. A nevelőtestület a Tevékenységközpontú Nevelési Program felhasználásával készítette el a saját arculatának megfelelő Helyi Pedagógiai Programját. Programjuk fontosnak tartja: a nevelést, a következő életszakaszba való átlépésre történő felkészítést, a hátrányos helyzetű gyermekek integrációs nevelését, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését és a tehetséggondozást, illetve a „Zöld Óvoda” címmel rendelkezve, kiemelt feladatként kezeli a környezeti nevelést. Nevelőtestületük szakmailag tapasztalt, jól felkészült, folyamatos szakmai megújulásra törekszik. A sokoldalúan képzett óvodapedagógusok gondoskodnak arról, hogy a nevelési célkitűzések maradéktalanul megvalósuljanak és a szakmai munka színvonala biztosított legyen. Bölcsődénk 2008-ban nyitotta meg kapuit 1 csoporttal. Az óvoda felújítása során 2 csoport lett kialakítva a Városház u. 3. sz. alatt a 3 év alatti kicsiknek. A 2 csoport 28 kisgyermek fogadására alkalmas. A bölcsődei ellátás bővítése jelenleg is folyamatban van.¹⁵

Derecskei Bocskai István Általános Iskola és Derecskei Alapfokú Művészeti Iskola¹⁶

2007. július 1-jén Derecske Város Önkormányzata Képviselő-testülete összevonta a településen működő két általános iskolát. A többcélú közös igazgatású intézményben több mint 700 gyermek tanul a Lengyel utcai telephelyen és a Szováti úti főépületben. A kiválóra minősített művészeti iskolában közel 400 növendék ismerkedik évről évre a zene, a mozgásművészet és a képzőművészet csodálatos világával.

A lemaradók, lassabban haladók segítése mellett kiemelt figyelmet fordítanak a tehetséggondozásra. Intézményük szervezi a Zrínyi Ilona Matematikaverseny megyei fordulóját, a Bolyai anyanyelvi, matematika és természettudományos csapatversenyek területi döntőit. Évente megrendezik a járási Költésznapi szavalóversenyt, a területi Kazinczy Szépkiejtési versenyt. Házigazdái a Kürtösök megyei találkozásának, valamint a Derecskei

¹⁵ Szakmai Fejlesztési Koncepció (Esély Derecskén című projekt)

¹⁶ <https://bocskaii-der.edu.hu/lenyilofulek/iskolankrol.html>

füvölás találkozóznak. Tanítványaik versenyeredményei a megyehatáron túl is ismertté tették az iskola nevét.

2013. január 1-jétől az intézmény fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, majd 2016. szeptember 1-jétől a Berettyóújfalvai Tankerületi Központ lett az új fenntartó. 2021. szeptember 1. napjától a Derecskei Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola alapfeladatai különváltak az Alapfokú Művészeti Iskolától. Ez azt jelenti, hogy a Derecskei járásban tiszta profilú művészeti iskola működik tovább a 4130 Derecske, Szováti út 2. szám alatt.

Derecskei I. Rákóczi György Gimnázium, Technikum és Kollégium¹⁷

Az iskolát 1963-ban alapította a Hajdú-Bihar Megyei Tanács. Az eredeti Tótfalusi Sándor nevet 1989-ig viselte. Ekkor vette fel a Derecskéhez kötődő erdélyi fejedelem, I. Rákóczi György nevét. A szakközépiskolai képzés 2001 szeptemberétől indult be, idegenforgalmi és informatikai szakmacsoportos oktatással. A 2002/2003-as tanévben jelent meg a rendvédelmi képzés, amelynek máig töretlen a népszerűsége.

2007-ben a gimnáziumi osztályokban is beindult a rendvédelmi fakultáció. A megyében elsőként kötöttek megállapodást a Debreceni V. Bocskai Lövészdandárral, hogy a honvédelmi pályára előkészítő képzést is kialakíthassák mindkét oktatási típusban: a gimnáziumban és a szakközépiskolában is.

A rendvédelmi, honvédelmi osztályokban tanulók jogi alapképzést kapnak, mely felkészíti őket a jogi tanulmányok folytatására. A szakmai tantárgyakat aktív és szolgálati nyugdíjban levő rendőrök tanítják magas színvonalon. Az Országos Középiskolai Rendészeti Tanulmányi Versenyen már több éve sikeresen szerepelnek a diákok. A diákok továbbá rendszeresen részt vesznek helyi, megyei és regionális szintű szavalóversenyeken, ahol szinte mindig dobogós helyezést érnek el. Ezen kívül részt vesznek még lövészversenyeken, sport diákolimpiákon, közlekedésbiztonsági kupán, járőrversenyeken, határon túli történelmi versenyeken, komplex természettudományos vetélkedőkön, katasztrófavédelmi versenyeken, idegen nyelvi versenyeken, OKTV-n.

A derecskei iskolákban működik diákönkormányzat. Megfelelő és elkötelezett vezetői és felnőtt segítői támogatás mellett hatékony színterei lehetnek a párbeszédrendszernek.

¹⁷<https://rakoczyderecske.edu.hu/files/iskolabemutatas/Derecskei%20I.%20Rakoczi%20Gyorgy%20Gimnazium%20Technikum%20es%20Kollegium.pdf>

VI. Igényfelmérések eredményeinek bemutatása

1. Ifjúsági kérdőív

A kérdőíves igényfelmérésre 2021 május elejétől 2021 július végéig került sor a derecskei fiatalokkal foglalkozó egyesületek, közösségek és számos derecskei fiatal bevonásával. A kérdőív kitöltésére papír alapon és online űrlapon is lehetőség volt. A kérdőívet közel 250 fő, Derecskén és környékén élő 14-29 év közötti fiatal töltötte ki.

A válaszadók közel kétharmada nő, 38%-uk férfi, az életkori megoszlás tekintetében a kitöltők legnagyobb arányban a 25-29 éves korosztályból kerültek ki (41%), legkisebb arányban a 20-24 évesek képviseltették magukat (25%), a 15-19 évesek aránya 33%. A válaszadók közel 90%-a Derecskén él, döntő többségük születése óta. A jelenlegi fő tevékenységet tekintve a felmérésben résztvevők 48%-a alkalmazottként dolgozik, 40%-uk tanul. A minta családi állapot szerinti megoszlása: családjával él gyermekként 38%, házas (20%) vagy párkapcsolatban él (28%) a válaszadók közel fele, egyedülálló 13%.

Az ifjúsági kérdőívben az alábbi területeken kértük ki a fiatalok véleményét:

Szabadidő-eltöltése: rendelkezésükre álló szabadidő, szabadidős tevékenységek, szabadidő-eltöltés helyszínei (leginkább látogatott derecskei közösségi helyek), városi nagyrendezvények látogatottsága.

Közösségi terekkel/helyszínekkel kapcsolatban igyekeztünk azt is feltérképezni, melyek a fiatalok számára fontos szempontok. Ezért arra kértük őket, értékeljék egy 1-től 4-ig tartó skálán, mi jellemzi a számukra vonzó, ideális közösségi tereket:

Szempon	Érték
Biztonságos:	3,70
Tiszta, rendezett:	3,69
Van infrastruktúrája: (ülő helyek, mosdó)	3,68
Ahol a barátaimmal együtt lehetek:	3,52
Van étel, ital fogyasztási lehetőség:	3,38
Modern, kreatív, fiatalos:	3,36
Ahol van lehetőség elvonulni, csoportosulni is:	3,15
Ahol szabad lehetek:	3,13
Különálló terek vannak a különböző tevékenységekre:	2,98

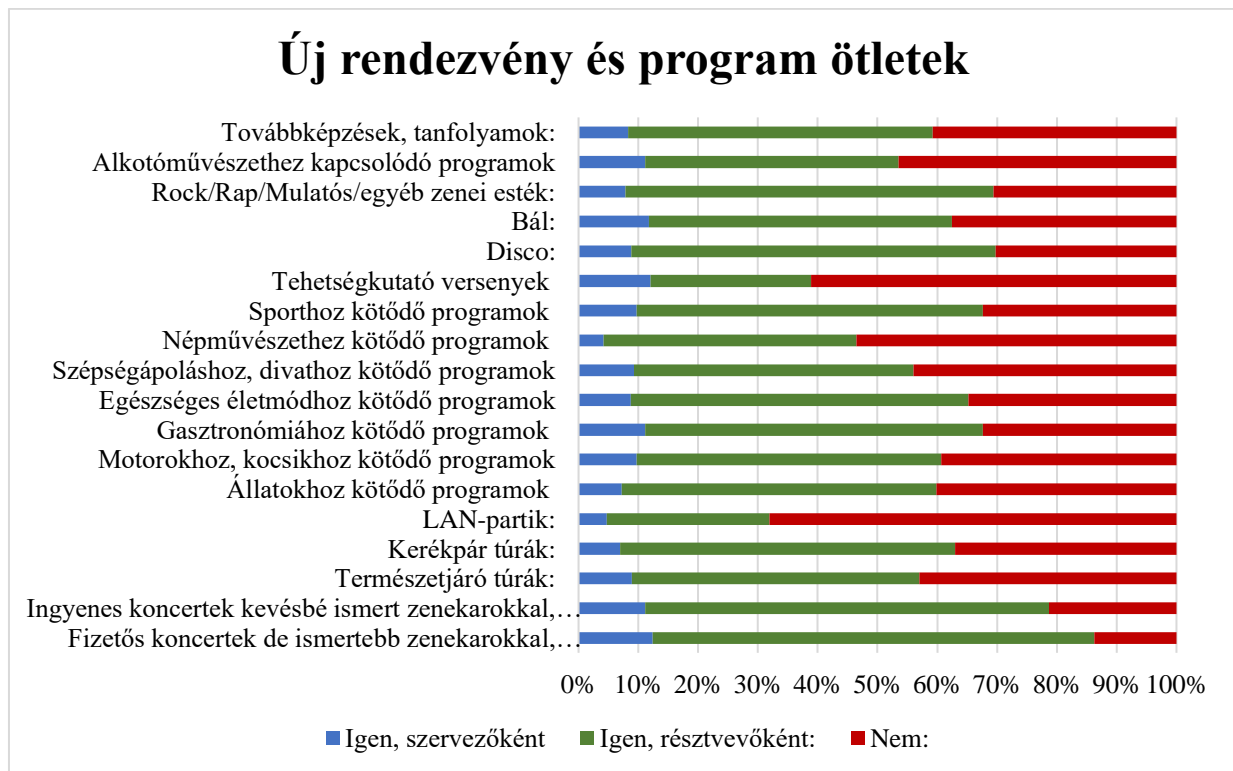

Van zene:	2,83
Van wifi:	2,80
Ahol új ismeretek szerezhetek:	2,71
Van csocsó, darts, társasjáték stb.:	2,63
Aminek a kialakításában és/vagy a formálásában részt vehetek:	2,19
Ahol van lehetőség általam szervezett programok megtartására:	2,18
Van Tv:	2,07
Van egy felnőtt mentor, aki segít:	1,92

A legfontosabb tényezők a válaszadók szerint a biztonságosság, a tisztaság, a rendezettség, a felszereltség, a modern fiatalos kinézet, ahol együtt lehetnek a barátaikkal és van étel és ital fogyasztási lehetőség és kevésbé fontos tényező a tv, vagy a saját programok megszervezése az adott helyen.

Igyekeztünk felmérni azt is, hogy milyen tematikájú **rendezvények** iránt érdeklődnek elsősorban a fiatalok. A válaszokból kiténik, hogy eléggé kiegyensúlyozott a mezőny, de kiemelkednek a koncertekkel és különböző zenei irányzatokkal kapcsolatos rendezvények és kevésbé érdekesek a LAN-partik és a tehetségkutató versenyek.

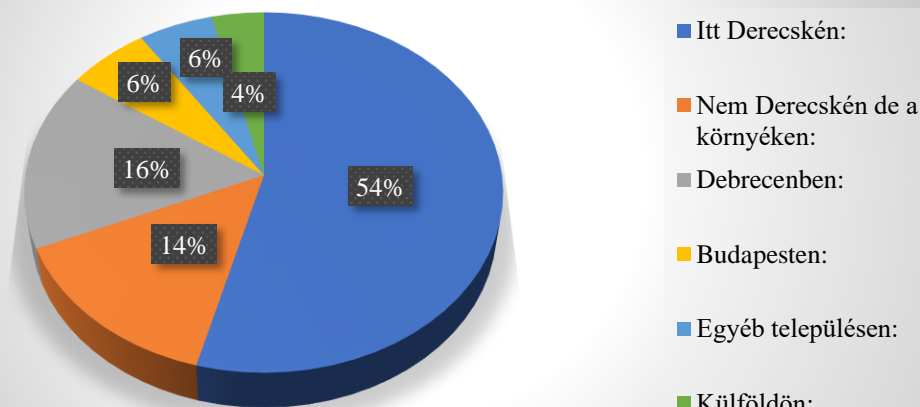

A városhoz való viszony felmérése:
kérdőívünkben igyekeztünk feltérképezni a fiatalok városhoz való viszonyát és kötődését is - a legerősebb kötődést erősítő tényezőt a válaszadók szerint a család és a barátok jelentik. Rákérdeztünk arra is, hogy a felmérésben résztvevő fiatalok hol képzelik el a jövőjüket.

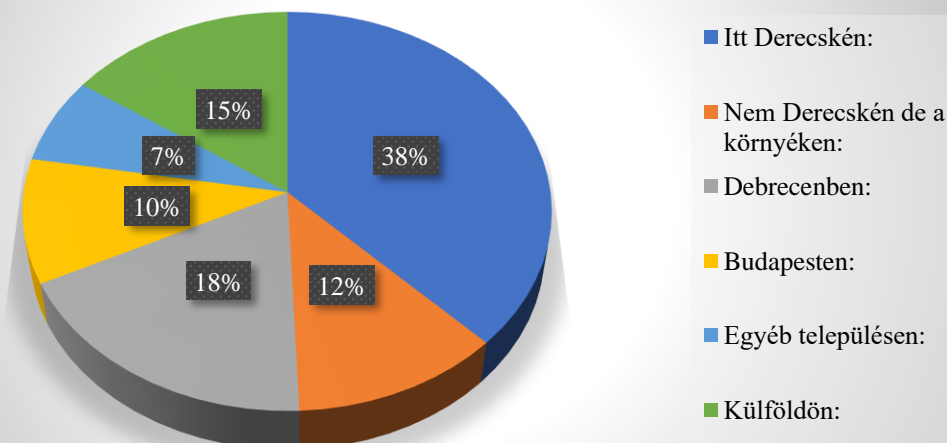

Hol képzei el a jövőjét 5 év múlva:

Hol képzei el a jövőjét 10 év múlva?

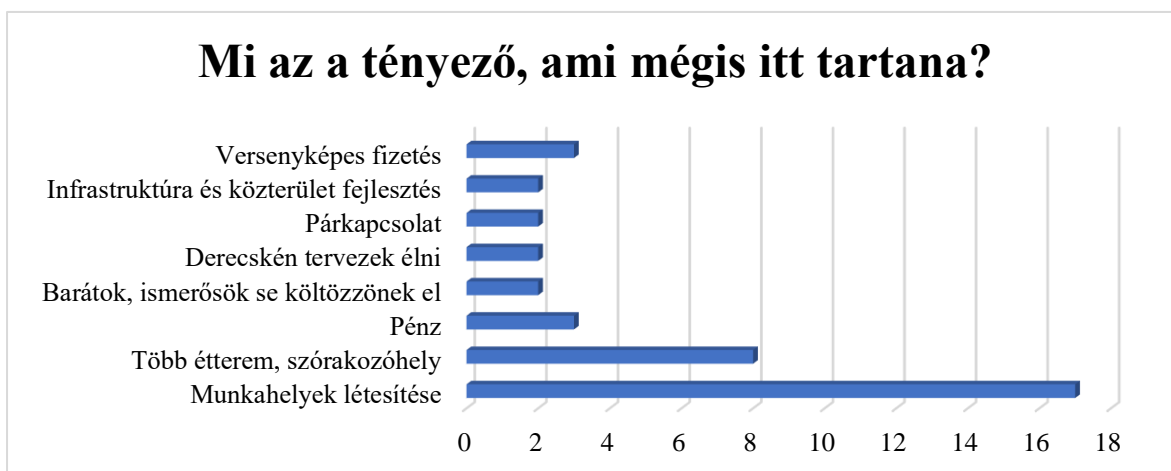

A két ábrát összehasonlítva és elemezve megállapítható, hogy baljós tendenciát jelez előre, ugyanis a fiatalok többsége 5 év múlva még Derecskén (54%) vagy annak környékén (14%) képzei el a jövőjét. Itt még elhanyagolható a külföldre (4%) vagy Budapestre (6%) költözők aránya. 10 év múlva már sokkal kevesebben képzei el az életüket Derecskén (38%), illetve annak vonzáskörzetében (12%) és jelentősen megemelkedett a külföldre (15%) vagy Budapestre (10%) költözők aránya. Nyilvánvalóan ez az arány nem jelenti feltétlenül azt, hogy ezek a személyek biztosan el fognak költözni viszont fontos látni azt, hogy a fiatalok egy jó része az elköltözésben látja a boldogulását hosszú távon.

Nyitott kérdés keretében arra is kíváncsiak voltunk, hogy amennyiben nem Derecskén képzel el a jövőjét, mi lenne az a dolog, ami mégis itt marasztalná a fiatalokat. Ennél a kérdésnél látható módon kijött a munkahelyek létesítése, mint elvárás. Ennek orvoslása nem az ifjúsági stratégia feladata, csak tájékoztató jelleggel került be a beszámolóba.

A kérdőívekre adott egyéb észrevételek közül három dolgot érdemes kiemelni, amit többen is megemlítettek. Egyik a közterületek internetes infrastruktúrájának bővítése. Többen megjegyezték egy hangulatos kávézó hiányát, illetve ötletként felvetették a padok fedetté tételét a parkokban.

2. Az Esély Derecskén projekt programjai során szerzett ismeretek összegzése:

A projekt keretében megvalósult vállalkozói kerekasztalokon, cafékon és ifjúsági foglalkozásokon készített SWOT analízisek összesítése:

Derecske SWOT analízise	
Erősségek	Gyengeségek
Derecske "kertváros" jellege	A város alacsony lélekszáma
Nyugodt környezet	Nehéz a helyiek mozgósítása
Autópálya közelsége	Kevés, egysíkú szórakozási lehetőségek
Fejlődő infrastruktúra	Versenyképes munkahelyek hiánya
Vonzó fejlesztések	Szálláslehetőségek hiánya
Önkormányzati támogatások	Mozi hiánya

Járási központ	Megvásárolható és bérelhető ingatlanok hiánya
	Kevés munkalehetőség
	Szakképzett munkaerő hiánya
	Kevés a parkolási lehetőség a városközponton kívül
Lehetőségek	Veszélyek
Jó gyakorlatok átvétele a környező településektől	Nagytelepülések közelsége pl: Debrecen, Hajdúszoboszló, Berettyóújfalú
Természeti forrásaink pl: termálvíz	Alacsony a születések száma
Az idegenforgalomban rejlő lehetőségek	Elöregedő lakosság
A Déli Ipari park közelsége- együttműködés lehetősége	Debrecen folyamatos fejlődése
Autópálya közelsége	Külföldre költözés veszélye
Sportolási lehetőségek bővítése	A pandémia okozta bizonytalanság
Új szolgáltatások bevezetése	Az autópálya elszívó hatása
Pályázati források hatékony lehívása	

A város erősségeként megjelenik a nyugodt kertvárosi hangulat, az autópálya közelsége és a járási központi szerepkör is. Többször megemlítésre került, hogy folyamatosan fejlődik a város infrastruktúrája és a fiatalok számára is vonzó fejlesztések történtek.

A város gyengesége a SWOT analízisben résztvevők szerint egyrészt a csökkenő és elöregedő lakosságszám, a szakképzett munkaerő és a versenyképes fizetést nyújtó munkahelyek hiánya. Másrészt kevés a pár éjszakára szóló szálláslehetőség, valamint kevés az albérlet és a megfizethető árú lakás.

A város lehetőségeit a résztvevők az autópálya, a déli ipari park közelségében és a város természeti erőforrásainak (termálvíz) kiaknázásban látják. Másrészt megjelent lehetőségként az idegenforgalmi és sportolási lehetőségek bővítése is.

A SWOT analízis szerint a városra a legnagyobb veszélyt Debrecen és a többi nagyváros közelsége, az alacsony születésszámok és az elöregedő lakosság jelentik. Az autópálya mellett, hogy lehetőséget jelent, veszéllyel is jár az elszívó hatása miatt.

3. A helyi vezetőkkel és közéleti személyekkel készített interjúk összegzése:

Az ifjúsági stratégia elkészítésének elengedhetetlen része a minél szélesebb egyeztetés és bevonás. Minél több véleményt tud felmutatni a stratégia, annál „színesebb” és „valódibbá” válhat. A helyi fiatalok véleményének kikérésén túl fontosnak tartottuk, hogy megkérdezzük a helyi vezetők és fiatalokkal foglalkozó közéleti szereplők véleményét is.

Egyrészt kikértük a Képviselő-testület véleményét a cselekvési terv tervezetével kapcsolatban és több interjú is készült, amit a Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár diákmunkásai készítettek el. Az interjúk tematikus összefoglalása:

Lakhatás: A lakhatással kapcsolatban mindenki kiemelte az Esély Derecskén projektnek köszönhetően beindított fecskelakás program sikerességét. Az is több válaszban megemlítsékre került, hogy ez sajnos egyelőre eléggé szűkös és sokkal több ehhez hasonló lakhatási lehetőségre lenne szükség a későbbiekben. Veszélyként lett megemlítve Debrecen és az autópálya közelsége, ami elszívhatja a fiatalokat a városból. Egy megoldást jelenthet újabb közművesített építési telkek kijelölése, de ez egy hosszabb és költségesebb folyamat.

Foglalkoztatás: Jelenleg Derecskén a fő foglalkoztató ágazat a mezőgazdaság, valamint az önkormányzat intézményeinek szerepe is meghatározó. Igen magas a városban a vállalkozások száma, akik szintén kivesszik a részüket a munkahelyek teremtésében. Debrecen közelsége is lehetővé teszi az elhelyezkedést, de ez ingázással jár, aminek hatására el is költözhetnek innen. Pozitív hatása lehet a debreceni Déli-Ipari park fejlődésének is ilyen szempontból, ami magával vonzhatja nagyobb cégek letelepedését Derecskén. Problémát jelent a szakképzett munkaerő hiánya, ami csak az oktatás további fejlesztésével lehet kivitelezhető. Ebben katalizátor szerepet kell betöltenie az önkormányzatnak.

Oktatás: Az oktatással kapcsolatban mindenki kiemelte, hogy a bölcsődétől a gimnáziumig megfelelő az oktatás színvonala. A gimnáziumban jelenleg kevés a derecskei tanuló és inkább a környező településekről járnak ide a diákok. Ezt az is bizonyítja, hogy a kollégium maximálisan ki van használva. A gimnáziumban erős a rendvédelmi képzés, viszont szükség lenne még olyan szakokra, amik kiszolgálják a helyi igényeket. A helyi vállalkozások elmondása alapján kevés a helyi szakképzett munkaerő. Ezen a területen is komoly hatása van Debrecennek, ahol számos jó iskola működik. Az oktatással kapcsolatban ezen felül két észrevétel is felmerült. Egyrészt fel lehetne állítani a helyi vállalkozók bevonásával egy olyan adatbázist, ami összegyűjti, hogy Derecskén milyen képesítéssel rendelkező szakemberekre van szüksége a cégeknek. Ez az adatbázis komoly segítséget nyújthatna a 8. osztályos tanulóknak a pályaválasztás során. Másrészt a Debreceni Egyetem közelsége is komoly lehetőségeket rejthet magában. Nyírbátorhoz vagy Hajdúböszörményhez hasonlóan ide is kihelyezhetné képzéseket bizonyos ágazatokra specializálódva, mint pl.: a mezőgazdaság.

Szórakozás: A szórakozással kapcsolatban megemlítsékre került, hogy az elmúlt években megújultak a sportolásra alkalmas helyek pl.: uszoda, futópálya, street workout pálya stb. és továbbra is nagyon fontos a Sárosói sportpálya és a sportcsarnok szerepe. Megemlítsékre került a művelődési központ rendezvényekkel kapcsolatos koordináló szerepe. A szórakozási lehetőségek ezen túl viszont eléggé szegényesek. Kevés a

vállalkozók által üzemeltett szórakozóhelyek, kávézók száma. A válaszadók szerint igény lenne egy olyan közösségi helyre, ahol a disco-k mellett lehetőség van csocsós, dart-os, biliárdos rendezvények és társasjáték estek megtartására.

Civil szervezetek, közösségek: Ezzel a témával kapcsolatban mindenki megemlítette, hogy nagyon gazdag és sokszínű (a tánctól a sakkig) városunk civil élete. Többek szerint azonban hiányzik egy olyan, a helyi fiatalokat összefogó közösség, akik szócsöveivé válhatnak generációjuknak és a fiatalokat ténylegesen érdeklő rendezvényeket, programokat tudnak szervezni. Másik ötletként merült fel egy városszépítő kör beindítása.

Ötletek a derecskei **ifjúsági fejlődés** folyamatának előmozdítására: egyértelműen mindenkinél megjelent a szándék az ifjúsági önkormányzat felállítására. Fontosnak tartják, hogy a fiatalok aktivizálják magukat, a közélet fontos szereplőivé váljanak és őket érdeklő programokat szervezzenek. Ehhez elengedhetetlen a megfelelő helyszínek kialakítása és fejlesztése. Egy-egy közösség csak akkor tud kialakulni és fejlődni, ha meg van a hozzá szükséges közösségi tér. Ebben fontos szerepe van a művelődési központnak is. Az interjúkból egyértelműen kitűnt, hogy a szándék és az akarat meg volt az ifjúsági önkormányzat felállítására. Megfogalmazódott, hogy fontos lenne az ifjúsági önkormányzatnak egy saját hely kialakítása, ahol a fiatalok maguknak szóló programokat szervezhetnének és egy nagyobb közösséget alkothatnának.

Az igényfelmérések összegzéséből levonható következtetések

A fentebb ismertetett igényfelmérésekből egy eléggé komplex és teljes képet nyerhettünk Derecske jelenlegi helyzetéről. Külön megjegyzendő az a tény, hogy a fiatalok és a város vezetőinek a véleménye nagyon sokban megegyezik és sok tekintetben hasonlóan látják a dolgokat.

Lakhatás és a fiatalok az életben való boldogulásának segítése:

Az igényfelmérésekből egyértelműen kiderül a fecskelakás program sikeressége. A fiatalok egyik legégetőbb problémája a lakás, illetve albérlet szerzése. Ennek orvoslása döntő fontosságú kell, hogy legyen, hiszen segíti a fiatalok helyben való letelepedését és megakadályozná a más településekre való költözésüket. A kérdőívekből és a SWOT analízisből is kiderült, hogy komoly veszély a fiatalok elköltözése. A másik megemlítendő dolog, a fiatalok boldogulásának segítése az Esély Derecskén pályázatok esetleges folytatásával, vagy egyéb, a fiatalokat segítő programokkal. Felvetődött a sportolókat és a tehetséges fiatalokat segítő ösztöndíjrendszer felállítása, amely idén kerül először meghirdetésre.

Közösségek és közösségi helyszínek szerepe:

A fiatalok számára fontos szempont a sportolási lehetőség és a természet közelsége is. A közösségi helyszínek népszerűségének felmérésénél egyértelművé vált, hogy a legnépszerűbb helyeink a két főtér, a Pizza Gát, mint vendéglátó helyiség, továbbá a művelődési központ, a sportszarnok és a sportpálya. Az igényfelmérésnek köszönhetően több következtetés is levonható ebből. Egyrészt igény lenne több, igényes közösségi helyre, ami színesebbé tenné a szórakozási lehetőségeket, pl: kávézó, ifjúsági tér. Számos válaszoló kiemelte a Kiserdei víztározót, mint közösségi helyszínt. Ennek a területnek a fejlesztése is megfontolandó a pályázati lehetőségek tükrében. Igényként jelent meg egy, a fiatalokat összefogó, az érdekeiket képviselő ifjúsági önkormányzat felállítása és számukra egy ifjúsági tér kialakítása. Ennél a szintnél a fiatalok elmondása szerint fontos szempontnak kell lennie a biztonság, a tisztaságnak a jól felszereltségnek, valamint az étel és ital fogyasztási lehetőségnek is. A fiatalok aktívabbá tétele egyértelműen a már meglévő közösségeink bevonásával és új közösségek létrehozásával lehetséges.

Rendezvények:

Megállapítható, hogy a fiatalok szempontjából a két legnépszerűbb rendezvény a városnap és a majális. Igény elsősorban zenés rendezvényekre mutatkozik, illetve sporttal és természettel kapcsolatos programokra.

Derecskéhez való kötődés:

Egyértelműen meghatározzák a családi és baráti kapcsolatok, de jelentősen függ a munkalehetőségektől is. Komoly veszély lehet a fiatalok magas elköltözési hajlandósága, amire a kérdőív elemzése is rámutatott. A munkahelyteremtés egy nehezebb feladat, ezért a helyi szintű baráti kapcsolatok erősítésére is komoly hangsúlyt kell fektetni. Minél erősebb egy fának a gyökere, annál jobban ragaszkodik ahhoz a földhöz, melyből kinőtt.

Az itt felvázolt problémákra a cselekvési tervben megfogalmazott ötletekkel kívánunk reagálni, amelyek nem teljeskörűek, mivel az oktatási és munkahellyel kapcsolatos dolgokra jelen koncepció nem nyújthat megoldást.

VII. A stratégia elkészítésének menete és eszközei

A stratégiai tervezés során az alábbi alapelvek érvényesültek:

- Többszintű és sokszereplős: az érintettek több szinten is részt vesznek a tervezés folyamatában,
- Kétirányú: alulról felfelé és felülről lefelé is építkezik, megvalósul a döntéshozói szándék és az érintettek elképzelései is bekerülnek a tervbe,
- Távlati célok is beépülnek a tervbe,
- Sokszínű: több lehetséges megoldást is elfogad,
- Korlátozott és racionális: szelektálja az információtömeget,
- Ösztönöz és kereteket ad

A stratégia elkészítésének folyamata:

Az ifjúsági stratégia elkészítésének ötlete és maga a folyamat is az Esély Derecskén projekt 2018. január 1-i indulásával kezdődött. Az Esély Derecskén projekt programjain rendszeresek voltak a város nyújtotta erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek feltérképezésére alkalmas SWOT analízisek készítése. Emellett 2021 tavaszától kezdve a Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár vezetésével a derecskei fiatalokkal foglalkozó egyesületek, közösségek és szakemberek bevonásával készült egy kérdőív alapú igényfelmérés is.

A kérdőíves felmérés előkészítésében szakmai segítséget nyújtott az Erzsébet Ifjúsági Alap települési ifjúsági munkát támogató szolgáltatásaként 2020 év végén kiírt pályázata.

A támogatás révén Derecske Város Önkormányzata az ifjúsági stratégiai dokumentumok (ifjúsági stratégia, cselekvési terv) elkészítéséhez vehetett igénybe térítésmentes kutatómódszertani és ifjúság szakmai tanácsadást.

Sor került a fiatalokkal foglalkozó közösségek vezetőivel való egyeztetésre is. A művelődési központ diákmunkásai interjúkat készítettek a város több vezetőjével és közéleti személyiségével.

A kérdőíves igényfelmérés a „hógolyó mintavételezés” elvén zajlott, ami azt jelenti, hogy minden egyes megkeresett tagot megkértünk, hogy töltsesse ki újabb 10 emberrel, így a felmérés meglehetősen gyorsan és hatékonyan tudott megtörténni.

Ezen felül számos, a fiatalokat érintő rendezvény került megrendezésre a közelmúltban (pl: csocsó és darts verseny, karaoke estek, csapatépítő kirándulás, vállalkozói kerekasztal és café stb.), ahol szintén több építő jellegű és sokszínű észrevétel érkezett. Ezek a rendezvények elősegítették a Derecskei Ifjúsági Önkormányzat tagjainak megtalálását is.

VIII. Cselekvési terv

A cselekvési terv készítésének alapelvei

- fiatalok bevonása a tervezésbe és a megvalósításba,
- reális, megvalósítható intézkedések,
- törekvés a fiatalok többszintű elérésére,
- célcsoport minden Derecskén élő, dolgozó, tanuló fiatal.

A Cselekvési terv megalkotásánál fontos szerepet játszott, hogy minél több témában, minél több fiatal segítségével határozhassuk meg a főbb irányvonalakat. Legtöbbször a problémát a fiatalok közvetlen bevonása jelenti, ugyanis nehezen nyílnak meg olyan emberek előtt, akiket nem ismernek, őket elsősorban a kérdőívek által értünk el.

A Cselekvési tervben olyan reális, megvalósítható feladatokat fogalmaztunk meg, amelyek reményeink szerint előreviszik a fiatalok helyzetét városunkban. Figyelembe vettük a már meglévő lehetőségeket, erőforrásokat, hiszen városunk jó alappal rendelkezik a fiatalokat összefogó közösségek terén.

Három olyan terület körvonalazódott ki, melyekben konkrét intézkedéseket fogalmaztunk meg.

A társadalmi különbségek miatt legtöbbször egyfajta belső feszültség alakul ki a fiatalokban, amelyet sokszor nem tudnak leküzdeni. Kiemelt figyelmet kell fordítanunk azon fiatalokra, akikhez nem, vagy nem megfelelő mértékű információ jut el. A fiatalok számára emiatt több szinten is rendelkezésre kell állni, hogy a megfelelő segítséget megkaphassák.

A stratégia készítésekor többször elhangzott a fiatalok részről, hogy a barátok, a közösségek a legfontosabbak számukra. A Cselekvési terv készítésekor ezért beépítésre került egy ifjúsági közösségi tér kialakítása, valamint a fiatalok érdeklődési köreire épülő klubok, közösségek létrehozásának támogatása.

Derecske Város Önkormányzatának 2021 és 2022 évi költségvetésébe betervezésre került 1.000.000 forint az ifjúsági önkormányzat megalakítására és támogatására, a további intézkedések megvalósításához azonban forrásokat szükséges elkülöníteni.

A javaslatokat tartalmazó cselekvési terv egy-egy különálló feladat, amely további folyamatokat indíthat el, ezekből pedig újabb kezdeményezések születhetnek meg. A cselekvési terv a 2021-2026 évekre szól, azonban évente egyszer, illetve szükség szerint javasolt felülvizsgálni, hogy figyelemmel kísérhessük a célok megvalósulását, esetleg új célokkal kiegészítve azt.

Tervezett intézkedési területek

1. Fiatalok érdekképviselete

- 1.1. Ifjúsági önkormányzat működtetése
- 1.2. Éves ifjúsági megbeszélés

2. Fiatalok támogatása

- 2.1. Helyi tehetséges fiatalokat támogató ösztöndíjrendszer megalkotása
- 2.2. Fecskelakás program
- 2.3. Aktuális pályázati felhívások követése

3. Szabadidő hasznos eltöltését célzó intézkedések

- 3.1. Ifjúsági közösségi tér kialakítása
- 3.2. Fiatalok érdeklődési köreire épülő klubok, közösségek létrehozásának támogatása
- 3.3. Fiatalokat vonzó rendezvények szervezése
- 3.4. Sárostói sportpálya és környékének fejlesztése

1.1. Ifjúsági önkormányzat működtetése

A fiatalok közügyekben való részvételét és érdekképviseletét ifjúsági önkormányzat működtetésével kívánjuk biztosítani. 2021. szeptember 10-én közel 20 év után alakult meg újra a Derecskei Ifjúsági Önkormányzat. Az ifjúsági önkormányzatban 1 fő polgármester és 4 fő képviselő kapott helyet 2 éves ciklusban. Az ifjúsági önkormányzati választásokon indulhatott minden 14 és 25 év közötti derecskei fiatal és szavazhatott minden 10 és 29 év közötti derecskei fiatal, illetve Derecskén tanuló diák.

A megválasztott polgármester és képviselők részére Derecske Város Önkormányzatának Polgármestere ünnepélyes keretek között adta át a város kulcsát.

A megalakulás éve egyértelműen a tapasztalatszerzésről és a belső csapategység megvalósításáról szólt. A szeptember utáni pár hónapban két rendezvény is megvalósításra került. A rendezvények kitalálásakor fontos szempont volt, hogy olyan, a fiatalokat érdeklő programok valósuljanak meg, amelyek eddig még nem voltak jellemzőek a városunkra, ezzel is színesítve és fiatalbarátabbá téve városunk kulturális életét.

Fontos cél, hogy minél több helyi fiatal részese legyen az ifjúsági önkormányzat munkájának és ezzel sokszínűbbé váljon a tevékenysége.

Az igényfelmérések során számos apró, remek ötlet hangzott el a fiataloktól, amelyek egyesével nem emelhetők be a cselekvési tervbe, de a későbbiekben az ifjúsági önkormányzat összegyűjtheti és elérheti azok megvalósulását.

Az ifjúsági önkormányzat létrehozásának célja:

- az ifjúság összefogása,
- a fiatalok ötleteinek megvalósítása,
- a fiatalok véleményének közlése a döntéshozók felé.

A civil szervezetekkel való kapcsolat kiemelkedő a fiatalok esetében, hiszen a szervezetek tagjait nagyrészt ők teszik ki. Az ifjúság és a civil szervezetek közötti kapcsolatok erősítésének szükségessége megkérdőjelezhetetlen. Az érdekképviselőket ellátó szervezetek közvetíthetik a helyi fiatalok igényeit, nehézségeit a városi döntéshozók felé.

Az ifjúsági önkormányzat komoly bázisát jelentik egyrészt a már meglévő közösségek, de fontos új közösségek létrehozása és működtetése is, pl. darts klub, fotó klub. Meggyőződésünk, hogy ezek a közösségek biztosíthatják az ifjúsági önkormányzat hosszú távú fennmaradását.

A Derecskei Ifjúsági Önkormányzat működési támogatása, projektjeihez forrás biztosítása elsősorban Derecske Város Önkormányzata feladata. Az éves költségvetés tervezéskor szükséges a forrástervezés az ifjúsági feladatok ellátására is az elkövetkezendő öt év folyamán az alábbi konkrét tevékenységekre:

- **Ifjúsági hely létrehozása, működtetése**
- **Rákóczi kupa újraindítása**

A Derecskei I. Rákóczi György Gimnázium, Technikum és Kollégium régi rendezvénye volt az osztályok közötti Rákóczi kupa, ami az elmúlt pár évben nem került megrendezésre elsősorban a pénzhiány miatt. Az ifjúsági önkormányzat támogatásával újra el tudnák indítani ezt a sportrendezvényt és társadalmasítva, minél több embert megszólítva újra meghatározóvá válhat a fiatalok életében.

- **„Ifjúsági alap” biztosítása**

Kísérleti jelleggel kerül bevezetésre, a fiatalok által a városban tapasztalt hiányosságok és ötletek megvalósítására.

Pályázati felhívás keretében évente egyszer vagy kétszer (az alapon maradó összegtől függően) a fiatalok jelezhetnék azokat az észrevételeiket vagy ötleteiket, amelyek fiatalbarátabbá, élhetőbbé tennék városunkat.

- **Az ifjúsági önkormányzat tagjainak képzése, szervezetfejlesztés**

A programokon túl fontos, hogy az ifjúsági önkormányzat tagjai és a körülötte lévő fiatalok egy csapatba szerveződjenek és képességeik is fejlődjenek. Év közben több csapatépítő tréninget is tartanánk, tapasztalt ifjúsági szakemberek bevonásával.

- **Éves rendezvények támogatása**

Az ifjúsági önkormányzat éves rendezvénytervét igyekszik úgy alakítani, hogy a fiatalok számára is fontos, jeles napokhoz alkalmazkodjanak. Valentin napra, Húsvétra, Szent Iván éjszakájára, a pályaválasztás időszakára, halloweenre és a

Mikulásvárás időszakára terveztek programokat. A fiatalok bevonására logópályázatot hirdettek, ahol a helyi fiatalok tervezhetik meg a Derecskei Ifjúsági Önkormányzat logóját és arculatát.

1.2. Éves ifjúsági megbeszélés

Fontos, hogy Derecske Város Önkormányzata és a Derecskei Ifjúsági Önkormányzat között élő és mind a két fél számára előnyös kapcsolat alakuljon ki. Fontos feladatunk, hogy minél több szinten biztosítsunk lehetőséget a fiatalok közéleti szerepvállalására és támogassuk őket az erre való felkészülésben. A párbeszéd egyik eszköze az évente egy alkalommal tervezett ifjúsági megbeszélés, melynek keretében a város vezetői, az ifjúsági önkormányzat tagjai, illetve a város aktív fiataljai megvitathatják Derecske fiatalokkal kapcsolatos ügyeit. A cél, hogy jobban bevonjuk a fiatalokat a helyi döntéshozatalba. Egy olyan fórumot biztosítunk ez által az ifjúságnak és a szervezeteknek, ahol eszmecsere tudnak folytatni egymással és akár segíthetik is egymást a hétköznapokban.

2.1. Helyi tehetséges fiatalokat támogató ösztöndíjrendszer megalkotása

Az igényfelmérésekből és a személyes beszélgetésekből is egyértelműen kiderült, hogy fontos felállítani egy olyan ösztöndíjrendszert, ami támogatja az élet különböző területein sikeres derecskei fiatalokat, pl. sport, tanulás, művészetek.

2.2. Fecskelakás program

Napjainkban a lakhatás nemcsak a fiatalok és a családok számára, hanem a település jövője szempontjából is meghatározó kérdés. Egyre nehezebb a saját lakás vagy a saját albérlet megszerzése és a magas albérlet árak mellett a saját lakásra való gyűjtés. Ezért vált nagyon népszerűvé az Esély Derecskén projekt keretében elindított fecskelakás program. Fontos ennek a programnak a folytatása és lehetőség szerint újabb albérletekkel történő kibővítése.

2.3. Aktuális pályázati felhívások követése

A pályázati felhívások követésére az előző évekhez hasonlóan nagy hangsúlyt kell fektetni, hiszen számos ötlet, javaslat megvalósíthatóvá válhat ezáltal.

3.1. Ifjúsági közösségi tér kialakítása

A már említett ifjúsági önkormányzat csak akkor válhat egy élő és működő közösségé, ha rendelkezik egy saját közösségi szintérral, úgy mint annak idején az Oázis Kulturális és Szabadidős Egyesület a mozi épületével. Ezért nagyon fontos egy olyan közösségi szintér létrehozása, amit az ifjúsági önkormányzat

rendez be és szabadon használhat. Ennek megvalósításáig a művelődési központ ifjúsági klub terme biztosított számukra.

3.2. Fiatalok érdeklődési köreire épülő klubok, közösségek létrehozásának támogatása

Ahogy azt már az 1.1-es pontban is leírtuk, az ifjúsági önkormányzat folyamatos működését jelentősen segíthetik a már meglévő civil szerveződések. Fontos hangsúlyt kell kapniuk a kérdőívezés során feltárt érdeklődési körök mentén szerveződő kluboknak és közösségeknek. Ezeknek a kis köröknek a segítségével tud majd az ifjúsági önkormányzat újabb és újabb tagokat bevonni a hétköznapi életben.

3.3. Fiatalokat vonzó rendezvények szervezése

Az igényfelmérésben jól látható, hogy a fiatalok érdeklődési köre nagyon széles skálán mozog. Szükség van olyan nagyrendezvényekre melyeknek célcsoportja elsősorban Derecske fiatalsága. Ebben nagy szerepet kell betöltenie a frissen megalakuló ifjúsági önkormányzatnak.

3.4. Sárospályai sportpálya és környékének fejlesztése

Városunkban a sporttal foglalkozó civil szervezetek, illetve számos önszerveződő közösség is használja a Sárospályai sportpályát. Hosszú távú célként kell, hogy megjelenjen a sportpálya és környékének fejlesztése. A fejlesztések által még több fiatal választaná az aktív kikapcsolódás helyszínévé.

Intézkedés	Intézkedés célja, eredménye	Lehetséges közreműködők, felelős	Forrás	Határidő
1. Fiatalok érdekképviselete				
<p>1.1. Ifjúsági önkormányzat megalakítása, működtetése</p> <p>Derecskei Ifjúsági Önkormányzat működtetése, a fiatalok által koordinált programok kidolgozása, támogatása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ifjúsági hely létrehozása - Rákóczi kupa sportrendezvény újraindítása - „Ifjúsági alap” elkülönítése helyi problémák megoldására meghirdetett pályázathoz - Az ifjúsági önkormányzat tagjainak képzése, szervezetfejlesztés - Éves rendezvényköltség 	<p>Célja: A Derecskén élő, tanuló, dolgozó fiatalok képviseletét ellátó korosztályi szervezet ismertté, elfogadottá váljon mind a fiatalok, mind a felnőtt döntéshozók, támogatók körében.</p> <p>Eredménye: A fiatalok a Derecskei Ifjúsági Önkormányzaton keresztül beleszólhatnak a város fiatalokat érintő kérdéseibe.</p> <p>Derecske Város Önkormányzata a fiatalok javaslatait, ötleteit beépíti munkafolyamatába.</p>	<p>ifjúsági referens, Derecskei Ifjúsági Önkormányzat</p>	<p>Derecske Város Önkormányzata éves költségvetésének tervezésekor szükséges a forrás tervezés az ifjúsági feladatok ellátására, a Derecskei Ifjúsági Önkormányzat működtetésére, programjainak támogatására, konkrét tevékenységekre.</p> <p><i>A 2022. évi költségvetésben 1.000.000 Ft került elkülönítésre:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ifjúsági hely létrehozásának költségei: 300.000 Ft - Rákóczi kupa újraindításának költségei: 200.000 Ft - „Ifjúsági alap” költségei: 100.000 Ft - Az ifjúsági önkormányzat tagjainak képzése, szervezetfejlesztés: 100.000 Ft - Éves rendezvényköltség: 300.000 Ft <p>Az éves működés és tevékenység értékelését követően kerül sor a következő év szakmai és költségvetés tervezésére.</p>	<p>Költségvetés tervezés: minden év január-február</p>
<p>1.2. Éves ifjúsági megbeszélés</p>	<p>Célja: A fiatalok közéleti szerepvállalásához keretek biztosítása, a fiatalok bevonása a helyi döntéshozatalba.</p>	<p>Kulturális, Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottság, ifjúsági referens,</p>	<p>nem igényel önálló forrást</p>	<p>2022. szeptember</p>

A város vezetőinek, civil szervezeteinek és fiataljainak éves megbeszélése.	Eredménye: Az önkormányzat és a fiatalok közötti párbeszéd aktív, hálózati együttműködések alakulnak ki.	Derecskei Ifjúsági Önkormányzat, Derecske város civil szervezeteinek fiatal képviselői, aktív fiatalok		
Intézkedés	Intézkedés célja, eredménye	Lehetséges közreműködők, felelős	Forrás	Határidő
2. Fiatalok támogatása				
2.1 Helyi tehetséges fiatalokat támogató ösztöndíjrendszer Különböző területeken (pl. sport, művészetek, tanulás) sikeres derecskei fiatalok támogatása	Célja: A tehetséges fiatalok elismerése, ösztönzése. Eredménye: A fiatalok és családtagjaik, tágabb környezetük megismerik az önkormányzat fiatalokat támogató intézkedéseit.	ifjúsági referens, Kulturális, Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottság	Derecske Város Önkormányzata éves költségvetésének tervezésekor szükséges a forrás betervezése. <i>A 2022. évi költségvetésbe 800.000 Ft került elkülönítésre.</i>	Az ösztöndíjak meghirdetése: minden év június 30-ig, az ösztöndíjak elbírálása: minden év szeptember 30-ig
2.2 Fecskelakás program Az Esély Derecskén projekt keretében elindított fecskelakás program fenntartása, törekvés a folytatására és bővítésére.	Célja: Derecske város megtartó erejének növelése. Eredménye: A fiatalok önálló életkezdési támogatást kapva nagyobb eséllyel terveznek Derecskén munkavállalást, letelepedést. A fiatalok és családtagjaik, tágabb környezetük megismerik az önkormányzat fiatalokat támogató intézkedéseit.	Derecske Város Önkormányzata	EFOP-1.2.11-16-2017-00057 kódszámú Esély Derecskén projekt	2026. szeptember 28-ig
2.3 Aktuális pályázati felhívások követése	Célja: Az önkormányzat által biztosított támogatások mellé forrásbevonás.	Derecske Város Önkormányzata - pályázati rő csoport	nem igényel önálló forrást	folyamatos

<p>A derecskei fiatalokat, közösségeiket közvetlenül érintő, valamint a velük foglalkozó intézményrendszerrel célzó hazai és uniós pályázati felhívások nyomán követése, projektek kidolgozása.</p>	<p>Eredménye: Számos program és ötlet megvalósulhat pályázati források bevonásával, színesítve az ifjúsági korosztály számára elérhető szolgáltatások, programok, közösségek sorát.</p>			
Intézkedés	Intézkedés célja, eredménye	Lehetséges közreműködők, felelős	Forrás	Határidő
<p>3. Szabadidő hasznos eltöltését célzó intézkedések</p>				
<p>3.1 Ifjúsági közösségi tér kialakítása</p> <p>A Derecskei Ifjúsági Önkormányzat által működtetett és a fiatalok számára nyitott ifjúsági közösségi tér létrehozása, működési feltételeinek biztosítása hosszútávon.</p>	<p>Célja: Az ifjúsági önkormányzat által szabadon használt ifjúsági helyiség kialakítása.</p> <p>Eredménye: Az ifjúsági önkormányzat működése stabilabbá válik a saját közösségi tér által. A város fiataljai számára szervezett programok helyszíneként is szolgál a közösségi tér. Bővül a fiatalok számára rendelkezésre álló beltéri és kültéri közösségi terek száma.</p>	<p>Derecske Város Önkormányzata, Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Derecskei Ifjúsági Önkormányzat</p>	<p>Derecske Város Önkormányzata éves költségvetésének tervezésekor szükséges a forrás tervezése.</p> <p><i>Az ifjúsági önkormányzat a 2022. évi költségvetéséből 300.000 Ft-ot különített el erre a célra.</i></p>	<p>folyamatos</p>
<p>3.2 Fiatalok érdeklődési köreire épülő klubok, közösségek létrehozásának támogatása</p> <p>Fiatalokból álló meglévő közösségek működésének támogatása helyszínnel, szakmai segítséggel, valamint újak létrejöttének elősegítése.</p>	<p>Célja: A derecskei, itt tanuló vagy dolgozó fiatalok számára szabadidős lehetőségek biztosítása.</p> <p>Eredménye: Növekszik a közösségi életben megjelenő, aktív, az ifjúsági önkormányzat számára is elérhető fiatalok száma.</p>	<p>Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Derecskei Ifjúsági Önkormányzat</p>	<p>nem igényel önálló forrást</p>	<p>folyamatos</p>

<p>3.3 Fiatalokat vonzó rendezvények szervezése</p> <p>A Derecskei Ifjúsági Önkormányzattal együttműködve évente legalább egy nagyrendezvény, pl: Derecskei Fiatalok Napja és több kisebb rendezvény szervezése.</p>	<p>Célja: A fiatalok számára szabadidős lehetőségek biztosítása. A környező települések fiataljai számára is vonzó közösségi alkalmak szervezése.</p> <p>Eredménye: Megjelennek a fiatalok igényei is, közreműködőként elkötelezettebbé válnak a programok, a település iránt.</p>	<p>Derecske Város Önkormányzata, Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Derecskei Ifjúsági Önkormányzat</p>	<p>nem igényel önálló forrást</p>	<p>folyamatos</p>
<p>3.4 Sáróstói sportpálya és környékének fejlesztése</p> <p>Városunkban több sporttal foglalkozó civil szervezet, illetve számos önszerveződő közösség is használja a Sáróstói sportpályát. Hosszúttávú célként kell, hogy megjelenjen a sportpálya és környékének fejlesztése.</p>	<p>Célja: A fiatalok számára szabadidős lehetőségek biztosítása, új közösségi terek létrehozása és meglévők fejlesztése.</p> <p>Eredménye: Bővül a fiatalok számára rendelkezésre álló kültéri közösségi terek száma. A fejlesztések által a sportpálya népszerűbbé válik a fiatalok körében.</p>	<p>Derecske Város Önkormányzata</p>	<p>Derecske Város Önkormányzata éves költségvetésének tervezésekor szükséges a forrás tervezése, illetve pályázati források bevonása.</p>	<p>folyamatos</p>

